

Taxa postala plátitá in num. No. 30523/1934
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Baron L. Pop
 10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak: Havon 300 lej. Félévre 500 lej. Külföldre 1200 lej. Kiszáradtár 600 lej. Az újság a postán megérkezik.

VI KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő. Redactor responsabil-Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc. Administartor delegat si girant responsabil-felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fratemitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunilor periodice No. 43. Dos. 889. 1938. Tribunalul Cluj, Sectia III.
 Szerda, április 17.
 1940—5700. Niszan 9.
 XXIII. évfolyam, 89. szám.

Nagy expedíciós hadsereg indult el Angliából Norvégiába

A Kvisling-kormány lemondott - a norvég királyi kormány a partraszálló szövetséges hadsereg támogatására hívta fel a lakosságot

LONDON, április 16. (Rador.) Az angol haderők norvégiai partraszállásával egyidejűleg nagy expedíciós hadsereg indult el Angliából Norvégiába. A Daily Herald a következő részleteket közli az expedíciós hadsereg Norvégiába való indulásáról:

A délelőtti folyamán az összes kategóriákhoz tartozó hajók emberekkel és műszakkal megrakva elindultak az Északi tengeren, hogy megerősítsék azokat az expedíciós seregeket, amelyeket Nagy-Britannia Norvégiába küldött. Hétfőn számos élelmiszert vitt vonatok érkeztek az angol kikötőkbe. A németektől elrekluzált hajókat használta fel az angol sereg élelmiszert szállítására, más hajók élelmiszert, tankokat, teherautókat, automobiloikat és páncélos autókat vittek magukkal. A szállítmányt angol hadihajók kísérik. Ezek között több olyan egység van, amelyek úgy vannak felszerelvek, hogy visszakerüljenek Angliába, a győzelmes skagerraki és kattegati tengeri csatából.

LONDON, április 16. (Rador.) A Reuter jelenti, hogy a Norvégiában partra szállt angol expedíciós seregben kanadai egységek is harcolnak.

LONDON, április 16. (Rador.) A norvég kormány felhívást intézett a norvég néphez, hogy fogadjon el az angol és francia pénznemet, amelyeket a szövetséges csapatok Norvégiában használnak, miután ezek nem tudtak idejében norvég valutát szerezni. A külügyi miniszter utólag fogják megállapítani az angol-francia és norvég jegy kibocsátó bankok, közös megegyezés alapján. A felhívás kéri ezután az összes katonai és polgári hatóságokat, hogy a legszorosabb összeköttetést tartsák fenn a francia és angol szövetségesekkel és adjanak meg ezeknek minden támogatást. Azt kéri továbbá a norvégektől, közzöljenek a szövetségesekkel minden ellenséges csapatmozdulatot, továbbá árulási, vagy kémkedési kísérletet.

LONDON, április 16. (Rador.) Az oslói rádió hétfőn bejelentette, hogy a Quisling-kormány lemondott. A németek által megszállt norvég területeken egy közigazgatási bizottság vette át az igazgatást, amelynek vezetője Christensen, Osló polgármestere.

Hogyan kommentálják Berlinben és Rómában az angol haderők norvégiai partraszállását

London, április 16. (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint a londoni rádióállomás norvég nyelvű híradásában közölte a norvég néppel, hogy angol csapatok elfoglalták Narvik kikötőjét és környékét.

Amszterdam, április 16. (Rador.) A Stefani ügynökség kiküldött tudósítójának jelentése szerint az angolok a következő pontokon szállítottak csapatokat partra: Narviknál, a Salfi-öbölben levő Hodouán, a Folden-öbölben levő Sorsfoldnál, Baisfordnál és két helysénél az ulsei és tromsi öbölben. Közben a németek folytatják előnyomulásukat: Oslótól északra, északkeletre és északnyugatra. Elfoglalták többek között az Oslótól kilencven kilométerre északnyugatra fekvő Gulsfild helységeket. Kongsbergnél a németek száz gépfegyvert, 30 tábortábori ágyút és egyéb hadianyagot zsákmányoltak.

Berlin, április 16. (Rador.) A német távirati iroda illetékes forrásból jelenti: Azzal az egyébként meg nem erősített angol hírről kapcsolatban, amely szerint Norvégiában északi részének több pontján angol csapatokat tettek partra — lehetséges, miszerint az angol propaganda és bizonyos londoni körök szempontjából valamelyes sikert jelentene a hír igaz volta, arról is inkább, mert népünk megnyugtatása érdekében sürgősen szükséges van hasonló hírekre.

A sziklás fjordokba való partraszállás természetesen lehetetlen — mondják német körökben —, de katonai szempontból amúgy sem bír jelentőséggel. A Trondheim és Narvik közötti 600 kilométer magas hegyekkel borított part terül el, míg a két kikötő között nincs vasúti közlekedés. Az angol csapatok tehát csak Közép- és Dél-Norvégia területén indíthatnak támadást a német csap-

patok ellen. Ezek a területek pedig német kézen vannak.

„Amíg Norvégia szárazföldi háboru színhelye lesz...”

Róma, április 16. (Rador.) A Stefani jelenti: Az olasz lapok hangsúlyozzák, hogy bár London angol csapatok partraszállását jelenti, ennek ellenére a németek nemcsak hogy továbbra is kezükben tartják az elfoglalt pontokat, hanem módszeresen haladnak előre egész Norvégia területének elfoglalására.

A Popolo di Roma szerint a Skagerrákon keresztül tovább folynak a nagymérvű német katonai szállítások, új csapatokat és hadianyagot juttatva el Norvégiába. Az angolok szerint Skagerrak a szövetségesek kezén van, de hosszú időnek kell eltelnie addig, amíg Norvégia a szövetségesek és a németek közötti szárazföldi háboru színhelye lesz.

A német lapok az angol hadisikerekről

Berlin, április 16. (Rador.) A német lapok térképeket közölnek a német hadsereg tevékenysége következtében Északon előállott új stratégiai helyzetről.

A Völkischer Beobachter „A háboru Anglia kapui előtt” című cikkében kifejti, hogy Németország eddig a német öbölből, az angol parttól mintegy ezer kilométernyi távolságból volt kénytelen támadni, ami sok benzint emésztett fel és rendkívüli erőfeszítéseket igényelt egy a személyzeti, mint az anyagi felszerelés tekintetében. Angol támpontok teremtése Dániában és Norvégiában küszöbön állott; ez még hátrányosabb helyzetet teremtett volna, mert új szárazföldi front létesítése fenyegetett a német szár-

nyon. Németország természetesen azonnal reagált. Teljes sikerünk új stratégiai helyzetet teremtett: az Anglia keleti partja és a Sztetland szigetek közötti terület egyik napról a másikra német támaszponttá változott, amely elvitte a háboru Anglia kapuihoz. Most Anglia összes fontosabb pontjai a német fegyverek fenyegetése alatt állanak.

A Berliner Lokalanzeiger természetesen találja, ha az angolok ellentámadásba mennek át, mert az új német stratégiai pozíció veszélyt jelent Nagy-Britannia számára. Anglia minden két órában újabb győzelmeket jelent, de igazi győzelem csak az volna, ha elléznének bennünket a norvég partról, Oslótól Trondhjemig és Dánia nyugati partja mentén és ezeket a helyeket maguk az angolok foglalják el. A Narvik elleni angol támadás azzal magyarázható, hogy Anglia magának akarja biztosítani a svéd vasércet. Narvik azonban semmilyen stratégiai fontossággal nem rendelkezik az angol-német háboruban. A német vágás arra a kényszerítette a szövetségeseket, hogy praszitzs-sikerekre vádassanak.

A német hadijelentés a szárazföldi és legi sikereket emeli ki

Berlin, április 16. (Rador.) A német hadseregparancsnokság közli:

Április 15-én a német csapatok által elfoglalt vidékeken az angolok részéről sehol sem történt kísérlet partraszállásra. Az angolok április 15-én légi támadást intéztek Narvik kikötő ellen, de sikertelenül. Megerősítik a hírt, hogy jelentős angol tengeri egységek kíséretében szállították tevékenykednek Narvik kikötője, valamint Haarstad helysége mentén. Trondheim és Bergen vidékén a nap nyugodtan telt el. Két Lokhead-típusú angol gépet leterítettünk a Stavanger elelni ismételt angol légi támadások során.

Kristiansandtól északra a harmincadik norvég hadosztály 150 tisztje és kétezer katonája a német csapatok rövid támadása után megadta magát.

A német csapatok tevékenysége Osló környékén programszerűen halad előre. Közép-Norvégia pacifikálása is előreladást mutat. Harminchat ágyút zsákmányoltunk. A haditengerészet megerősítette a német csapatok védelmét Trondheim, Bergen és Stavanger kikötőben készenlében helyezve a parti ütegeket. Folytattuk a harcot a tengeralfeljárók ellen, ugyhogy ezeknek működési tere még jobban összehorult. Az avatika folytatta felderítő tevékenységét az Északi tenger és Norvégia nyugati partjai felől, egészen Narvikig. Angol repülőgépet, amely megkísérelte behatolni a német öbölbe és bombákat dobott le sikertelenül a Wesel folyó mentén, légi harcban leterítette Kattegatt és Helgoland között a Schumacher vadászraj egyik pilótáját. Ez volt Schumacher-raj hetvenedik győzelme. Egy másik angol gépet a Skagerrák szoros nyugati bejáratánál terítették le német vadászgépek. Egy német gép nem tért vissza állomáshelyére.

A nyugati fronton tűzérési és felderítő harc. Moseltől keletre Spiehem vidékén, valamint a Palatinus erdő és a Rajna között ellenséges rohamegységek támadását visszavertük. Az ellenség veszteségeket szenvedett.

Németország nagy „ballépése”-ről ír a francia sajtó

Párizs, április 16. (Rador.) A francia lapok kiemelik az északon kivívott angol győzelem jelentőségét, de ugyanakkor beható figyelmet szentelnek Belgium és Hollandia helyzetének is.

Duval tábornok a Journalban rámutat arra, hogy Németország nagy ballépést követett el a norvégiai hadjáratnál, mert a norvég hadsereg ellenáll, a Quisling-kormány pedig lemondott.

Az Ordre kiemeli, hogy az olasz sajtó és rádió szintén utal az angol flotta visszavonulását hangoztatja. A lap szerint Róma a német hadsereg norvégiai sikerét reméli. A lap felteszi a kérdést, hogy vajon nem a francia haderők figyelmelet akarják-e elterelni a nyugati fronton folytatott háboru felől?

VILÁG TUKRE

Izland, az elhagyott sziget, ahol százötvenezer ember él

Izland, amely alighanem a legkülönösebb sziget a világcéanokban, az érdeklődés középpontjába került. Egyedülállóan különös fekvésű sziget ez az Atlanti Óceán és az Északi Jegestenger határán, a maga 160.000 lakosával, mint formálisan független királyság, amely Dániával perszonális unióban él. Ez a Dániához fűződő kapcsolat sem mindennapi izü: aki Koppenhágából meg akarja látogatni a szigetet — havonta két hajó bonyolítja le ezt a forgalmat, ezen kívül Bergenből is havonta két gőzös érkezik a távoli szigetre — az 10 vagy 11 napig élvezheti a tengeri ut változatos gyönyöreit. Hogy félreértés ne essék: csak akkor érhető el ilyen „rövid” idő alatt ez a dániai gyarmat, ha egyenesen teszi meg a gőzös az utat fővárostól fővárosig, Koppenhágától Reykjavikig. Mert van más út is és a valószínűleg szellemiek inkább ezt a lehetőséget választják. Akad hajó, amely először körüljárja Izland szigetét és csak a körut végén köt ki Reykjavikban. Ez mindenesetre tanulságosabb utazás, csak éppen meg vagy 8—10 nappal tovább tart. A tapasztalat pedig azt mutatja, hogy az utasok meglegednek azzal is, ha „csak” 10—11 napot utaznak a nyílt tengeren.

Evekkel ezelőtt egy nagyobb európai expedíció járta be Izlandot és az expedíció tagjai benyomásaikról sorozatos cikkekben számoltak be a világlapok hasábjain. Emlékszem: az egyik cikkíró szerint őt a szigeten két meglepetés érte. Az egyik az, hogy bár addig azt hitte, hogy az összes európai nyelvekhez konyit valamit, az izlandi írást még csak el sem tudta olvasni. A másik meglepetés pedig az volt, hogy lépten-nyomon találkozott a horogkereszt-motívummal. A horogkereszt Izlandon természetesen egészen más jelentőségű. Ősi motívum ez, amely generációról generációra száll.

Az izlandi nyelv az északi germán nyelv csoporthoz tartozik, legközelebbi rokona a norvég. Csodálatos, hogy ez a nyelv, amelynek végeredményben igen sok rokonnát beszélő szerte Európában, az idegenek számára valóságos kínai falként veszi körül az országot és lakosságát. Anynyira elválasztotta Izlandot a tenger a külvilág befolyásától, hogy mialatt a századok során a rokon nyelvek tovább fejlődtek és egymáshoz hasonultak, az izlandiak beszéde ebből a fejlődésből tökéletesen kimaradt. A nyelvi kínai fal problémája ezzel magyarázható.

Reykjavikban hátrátalan meglepetés nélkül nem léphet partra az idegenből érkezett utas. Hiszen ezeknek nagyrésze kis halászfalura számít, a világtól elmaradt kunyhókkal, a kultúra minden jele nélkül. Ezzel szemben villamos ivlámpák vakító fénye gyulladt ki esténként a parton, aszfaltozott széles utak mentén terülnek el a városka házai és a kultúra csodálatos otthonosságát misem mutatja jobban, minthogy minden házban villannyal főznek és a telefon is minden épület nélkülözhetetlen tartozékának számít. Persze ezzel szemben vannak vonatkozások, amelyek az európai ember mosolyogni kényszerít. A házak többnyire fából épültek, legfeljebb a bádogot használják fel itt-

és részről Dániából az oslói erők seked Fredes és Halólsó kettő zén lévő egyes pontzdenek a z. A norlve harnem alonalat. A jellege óta semészlelték. i helyzet hogy az zett el a egyetlen nem tud-
 A Havas rai Skary harcok németek A német re fekvő
 land
 ad-
 é-
 sé-
 ellen,
 tornákon leszerel- és sövélgátat is
 en nyu-
 özeli. A önbizal- hogy az ata lesz- át illeti, végekké
 Holland-
 met táv-
 rélyesen hogy az megszáll-
 en akció-
 pán lap-
 határo-
 t, hogy lamelyik Államok adióban, nem haj-
 inökség ak egy
 pán kül-
 tó kép-
 ndia há-
 an Hol-
 a válto-
 6 R. T.
 op 10.

ott segítségül és a legmodernebb szálloda ablakaiból is kőtelhagszó vezet az uccára, hogyha netalán kigyuladna a deszkaépület... De az egészséges városépítkezésnek egyébként minden feltételei megtalálhatók. A városnak 20.000 lakosa van, de olyan területen élnek, hogy másutt 100 ezer ember is elférhetne. Elénk forgalom és üzleti élet jellemzi a várost, persze mindez letagadhatatlanul kisvárosias jellegű. De Reykjavikban megtalálható minden, ami a mi fogalmaink szerint a városi élethez tartozik: muzeum, könyvtár, bank, templom, kórház, kávéház, mozi és — három napilap. Mindenesetre elég élénk a sajtóélet ezen a messze szigeten...

Az újdonságok iránti érdeklődés egyébként is jellemző az izlandira. Mindenki hírek után vágyik és amikor egy-egy hajó kiköt, a városka lakói megrohanják az újonnan érkezetteket: mi újság? A hírek elég lassan érkeznek Izlandba. Vajon e pillanatban mit tudnak ott a világ állásáról?...

A főváros egyik legérdekesebb épülete az egyetem. Ennek falai között ülésezik a parlament is, mert Izlandot szigorúan alkotmányosan kormányozzák. A főtéren pedig Thorwaldsennek, a híres szobrásznak szobra áll. Thorwaldsen tudniillik alapjában véve izlandi volt, bár Izlandot sohasem látta. Anyja éppen Koppenhágába látogatott át és a világhírű szobrász a tengeren látta meg a napvilágot Reykjavík és Koppenhága között.

A lehetőségek persze csekélyek, bizonyos kisserűség uralkodik az egész szigeten és idegen számára alig akad itt megélhetési lehetőség. De a bennfentesek, ez a 150.000 ember úgy él egymás mellett, mintha mindnyájan egy család tagjai volnának. Nálunk szokatlan mértékben fejlődött ki bennük az egymásra való szociális különbségek ugyyszólván semmit sem jelentenek és nyitott könyv mindenki előtt a magánélet. Mindenki mindenkit ismer és a foglalkozási ranglétra nem jelent emberi ranglétrát is. Jónéhány ugynevezett szociális és demokratikus berendezkedés elmehetne tanulni Izland szigetére...

Izland ahhoz a sávhoz tartozik, ahol a leghosszabb napon a Nap megy le, a legrövidebben nem kel fel. Bizonyos, hogy a sziget ezen a két napon mutatkozik meg valódi sajátosságában. Junius 21-én a világ minden részéről vállalkozó szellemű utasok meg is szoktak indulni Izland felé, amelynek egyébként még egy sajátossága van: itt látható legjobban és legtovább az északi fény.

Időjárása is sajátos. A nyári középhőmérséklet nem emelkedik a 11 fok fölé, a téli viszont csak az északi sávon süllyed fagypontra alá. Havazás a nyári hónapokban is napirenden van.

Az izlandi ember rengeteget küzd a természet csapásai ellen, földrengések, tűzhányók kitörései szakadatlanul háborgatják. De megszokta már ezeket a megpróbáltatásokat és amikor elmúlik a természet haragja, gondolkodás nélkül lát újra egzisztenciája megalapításához. Pedig nehézség terület ez. Áfonyán kívül gyümölcs nincsen; a burgonya, a zab és a rozs is csak kerti veteményként termelhető. Az izlandi ember az állatok bolondja. A kutya és a ló minden háznál megtalálható, a folyókban a lazac és a pisztráng, a tengerben a hering jelenti sok ember kenyérkeresését — innen való gyermekkorunk kellemetlen emléke, a csukamájolaj is — és a juhtenyésztés évente 7-8000 mázsa gyapjút produkál.

150.000 ember egy elhagyott szigeten... És ezen a szigeten nincsen ember, aki írni-olvasni nem tudna. Dr. K. I.

Dr. Mandel Fordító Iroda Memorandumát 24. Telefon 16-37.

A Zsidó Távirati Iroda jelenti:

Franciaország

A békekonferencián való egységes zsidó képviselőlet megteremtéséről beszélt Parizsban Brodetszki professzor

A franciaországi zsidó szervezetek szövetsége fogadást rendezett április 7-én a Párizsban tartózkodó Zelig Brodetszki professzor, az amerikai zsidóság képviselő testülete elnöke és a cionista végrehajtó bizottság tagjának tiszteletére. A fogadáson megjelentek a franciaországi zsidó szervezetek összes számottevő egyéniségei.

M. Jarblum, a szövetség elnöke, üdvözölte Brodetszki professzort és sikert kívánt nagy céljainak megvalósításához. Ez a cél — mondotta Jarblum — egyrészt az összes rétegekhez és politikai iránylatokhoz tartozó zsidókat egy egységes képviselőletben, amely az eljövendő békekonferencia előtt szót emeljen a zsidóság nevében. Elsenstadt, Neiditsch, dr. J. Bruckus, dr. J. Schwartzbart, B. Jutkovits, Danon, Herz és Dávid Rapaport beszédei után Brodetszki képviselő emelkedett szószárra, hogy közel ebből ismertesse az egységes zsidó képviselőlet megteremtésére vonatkozó elgondolásait. Kijelentette, hogy az a körülmény, miszerint őt a cionisták választották meg egyházi gulag a Board of Deputies elnökévé, bizonyítja az azt a fejlődést, amelyet az angol zsidóság a legutóbbi években befutott. Még a neocionisták is belátják ma, hogy a palesztina i zsidó nemzeti otthon több egy romantikus ideálnál, hogy a menekült jelenti a nagy zsidó tömegek számára. Az egykori ellenfeleknek ez az új orientációja megerősíti a cionisták, nemcionisták és más zsidó rétegek egységessé vetett reményeit. Ennek az egyesülésnek a nagy történelmi hivatása az lesz, hogy egységes tervet dolgozzon ki, amelyet a zsidó nép nevében a békekonferenciára elé terjeszthetünk.

Amióta a Board of Deputies ügynökeinek élén áll, — mondotta Brodetszki professzor, — meggyőződtem benne az a meggyőződés, hogy ez az egységes létre fog jönni, mert létre kell jönnie. 1933 áprilisában üzent hadat Hitler a zsidóságnak és hat és fél esztendőnk kellett eltelnie, hogy az egész világ részben eljön arra, miszerint ez a háború az egész zsidó emberiség ellen folyik. Mi, zsidók, szilárdan hiszünk a világhosszág erőinek győzelmében. De még a győzelem után sem fog megoldódní a zsidókérdés, ha nem leszünk képesek zart csoportként megjelenni a békekonferencia előtt. Ne feledjük el, hogy az államokban is létezik zsidókérdés, amelyek nem vesznek részt a háborúban. Sőt, még a leigázott országokban sem tört meg teljesen az antiszemita ideológia ereje. Különböző országok zsidóinak össze kell állniuk és meg kell tárgyalniuk azokat a követeléseket, amelyeket a békekonferencia elé a karnak terjesztenek. Nem szabad megelégednünk azzal a szereppel, hogy a folyosókban sétálhassunk, követelnünk kell, hogy az aztalhoz engedjenek bennünket. Négy ország zsidóságának kell vállalniuk a főszerepet: a francia, az angol, az amerikai és a palesztinai zsidóságnak. Korai volna végleges programot megállapítani, de egyet már most le kell szögeznünk: soha és semmilyen körülmények között nem egyezhetünk bele abba, hogy valamelyik ország zsidóságát alacsonyabbrendűnek és polgárilag másodrendűnek tekintsék és amelyet büntetlenül kikergethetnek, vagy „evakuációs politika” tárgyává tehetnek. Nem egyezhetünk bele abba, hogy a zsidókérés rendezését bizonyos mellékszobákban intézzék, mint ahogy az Versaillesben történt. A mi jogaink szerves részét kell, hogy képezzék a jövőbeli Európa általános státusának, — fejezte be beszédét Brodetszki professzor, akinek fejtegetéseit halgatósa nagy tetszéssel fogadta.

Palesztina

KILENCEZERREL CSÖKKENT A PALESZTINAI MUNKÁÉLKÜLLEK SZÁMA. Eliezer Kaplan, a Jewish Agency kincstárosa, közölte a sajtó képviselőivel, hogy a Jewish Agency fűradó oszalmak követeztében a palesztinai munkáélkülek száma körülbelül kilencezerrel csökkent. Kaplan közölte továbbá, hogy a Jewish Agency több, mint

35 ezer fontot fordított az új bevándorlók támogatására. Tárgyalások folynak az Agudasz Jiszroellal és a revizionistákkal, hogy ezek a szervezetek is részesüljenek a Jewish Agency költségvetéséből. A zsidó ügyvivőség időközben a legutóbbi három esztendőre 6400 fontot utalt át az Agudasz Jiszroellnak és 1500 fontot a legutóbbi hat hónapra a revizionistáknak azzal a feltétellel, hogy e két szervezet képviselői is aláírják a Keren Hajeszod zsidó építőalap által kiállított nyugtákat.

A Jewish Agency költségvetése a legutóbbi hat hónap folyamán — fejezte be Kaplan — hatszázezer fontot tett ki és így tehát meghaladta az előzetes becsléseket. A költségvetési hiány százezer fontra ug.

ELNAPOLTÁK A SZÜKEBBKÖRŰ VEZÉRLŐ BIZOTTSÁG ÜLÉSÉT. A cionista vezérlő bizottság palesztinai osztályának ülészakát újból elnapolták. A legközelebbi ülést a jövőhét folyamán tartják meg.

A TIMES AZ ANGOL KATONASÁG ÉS A PALESZTINAI ZSIDÓK KÖZÖTTI KÖZLEDESRŐL. A Times jeruzsálemi munkatársa hosszabb jelentésben számol be a Palesztinában állomásozó angol haderő tagjainak életmódjáról. A cikkben a Times munkatársa foglalkozik a katonaság és az ország lakossága közötti viszonyról és többek között ezeket írja: „Minden zsidó kolónia meleg szimpátiával fogadta a szomszédos táborokban elhelyezett katonaságot és így ezeknek a tengerentúli embereknek alkalmuk van jobban megismerni ezt a félreértett és üldözött népet.”

FOLYOSÍTOTTÁK A KORMÁNYKÖLCSÖNT TEL-AVIV VÁROSÁNAK. A napokban fejezték be a kormány által Tel-Avivnak megszavazott 250 ezer fontos építési kölcsön folyósításának alakításait. A város a kölcsönből 100 ezer fontot közmunkálatok indítására, 100 ezer fontot régi tartozásainak törlesztésére fordít. A kölcsön öt év alatt fizetendő vissza és utána a kormány három és félszázalékos kamatot számít. A tőketörlesztések minden valószínűség szerint a harmadik, vagy a negyedik évben fizetendők.

MEGHALT DR. ASER GULAK, A TALMUDIKUS JOG EGYIK SZAKTEKINTÉLYE. Ötvenkilenc éves korában meghalt Tel-Avivban dr. Aser Gulak, a jeruzsálemi héber egyetem docense, a talmudikus jog kiváló ismerője és neves szaktekinélye. Gulak földi maradványait Jeruzsálemben helyezték örök nyugalomra. Az elhunyt zsidó tudós Lettországból született és a dorpatói egyetemen végezte tanulmányait. Néhány alapvető munkát jelentetett meg a zsidó jogról, köztük a „Jeszodéj Hamisod Haivri” című művet, amelyben rendszeresítette a zsidó törvénykönyvet.

FELIX WEINGARTNER VEZENYELI A PALESZTINAI SZIMFONIKUS ZENEKART. Felix Weingartner, a világhírű karmester, Kairóba érkezett. Egyiptomban a palesztinai szimfonikus zenekar három hangversenyét fogja vezényelni, amelyek közül egyet Kairóban és kettőt Alexandriában rendeznek. Az összes jegyeket eladták már. Ez a palesztinai szimfonikus zenekar második hangverseny-körútja Egyiptomban. Mint ismeretes, az első körut alkalmával rendezett hangversenyen közreműködött Broniszláv Hubermann, a palesztinai szimfonikus zenekar alapítója.

HETVENEZER FONTOT EREDMÉNYEZETT A VAAD LEUMI ÖNMEGADÓZTÁSI KAMPANYA. A Vaad Leumi által kiindított központi bizottság a napokban táncoskotta meg az önmegadózástási kampány kizsálasítását szolgáló utakat és eszközöket. Ezideig 70 ezer fontot jegyeztek, amelyből 35 ezer font esik Tel-Avivra, 11 ezer font Haifára, 11 ezer font Jeruzsálemre. Háromezer fontot közvetlenül a Vaad Leuminál je-

gyeztek le. Remélik, hogy a jegyzetösszeget megduplázzhatják. A tanács elhatározta, hogy kivételti bizottságokat és becsület-bizottságokat létesít.

A MAGYAR ZSIDÓK IPARI KIALLITASA TEL-AVIVBAN. A magyar cionista szövetség közlése szerint a „Maapilim” által Tel-Avivban rendezett ipari kiállítás igen nagy erkölcsi és kereskedelmi sikereket ért el. A kiállításon 48 ipari ág képviseltette magát, így többek között vegyi árukat, kézimunka szőnyegeket, játékarúkat, diszivegárukat, gépkocsi alkatrészeket, művirágokat, illatszereket, ortopedial cikkeket, gumi- és celluloid-árukat, varrógépeket, kozmetikai készítményeket, cipőárúkat, keféket, női luxus-árukat, bőrárúkat, festékeket, kezyüket, cukorkákat, stb. állították ki. A palesztinai ipari körök igen nagyra értékelik a magyar zsidóság palesztinai ipari teljesítő képességét. A kiállítást 13 nap alatt 500-nál több személy látogatta. A 64 kiállító közül 23-at különböző díjakkal tüntettek ki.

Magyarország

FELHÍVÁS A MAGYAR KORMÁNYHOZ A KARPATJAI ZSIDÓK KERESKEDELMI ENGEDÉLYELNEK MEGJUTTASÁRA. A kárpátjai zsidóság kivándorlását segélyező bizottság a londoni magyar követ utján felhívást intézett a magyar kormányhoz, hogy hozabbitsa meg a kárpátjai zsidók kereskedelmi és ipari engedélyeit, amelyek a zsidótörvénynek megfelelően május elsőjén érvényüket veszítik. A bizottság ilyen értelemben táviratot intézett gróf Teleki magyar miniszterelnökéhez.

Spanyolország

SPANYOL ZSIDÓ CSALADOK VISSZATÉRNEK SPANYOLORSZÁGBA. Tizenkét spanyol zsidó család, akik a polgárháború idején elhagyták Spanyolországot és Görögországba költöztek, engedélyt kaptak madridi kormánytól, hogy visszatérjenek réllakhelyeikre. Görögországban az a benyomás uralkodik, hogy a spanyol kormány nem tesz vallási, vagy nemzeti megkülönböztetést a polgárháború előtt Spanyolországban élők és most vissza óhajtanak térni oda.

Görögország

MEGUNNEPELTÉK GÖRÖGORSZÁG FÜGGETLENSÉGENEK ÉVFORDULÓJÁT A GÖRÖG ZSINAGOGÁKBAN. A görög függetlenség évfordulója alkalmából istentiszteletet tartottak a szaloniki Bét Saul templomban, amelyen megjelentek Kirimisiz főkörmányzó, Papadimesz hadügyminiszter-helyettes, Szokolaku, a harmadik hadtest parancsnoka, az egyetem rektora és tanári kara, a rendőrprefektur és mások.

Az 1939-40-es katonai évjárat eskütételceremoniája alkalmával száz zsidó újonc a görögországi jelenlétében esküt tett a bibliára.

Cseh protektorátus

ZSIDÓ HÁBORUS ROKKANTAK NEM KAPNAK NYUGDÍJAT. A Der Neue Tag von Neurath birodalmi védnök lejjá, jelentette, hogy a prágai és brünni háborus rokkantakról gondoskodó hatóságok felszólították az összes zsidó háborus és háború utáni rokkantakat, hogy a birodalmi védnöki hivatal 1939. június 21-éről keletkezett rendelete 6-ik szakaszának értelmében azonnal küldjék be a hozzájuk eljuttatott nyilatkozatot. Akik az előirt nyilatkozatot nem töltik ki, azoktól megvonják 1940. március 31-iktől kezdődően a nyugdíjat. Azok a nemzsidó rokkantak, akiknek zsidó feleségük van, ugyanazon rendelkezések alá tartoznak, mint a zsidók.

Német-Lengyelország

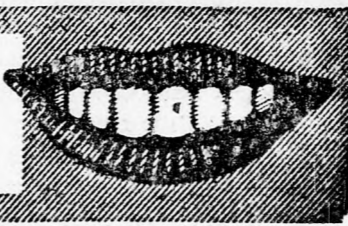
BEENGEDIK LENGYELORSZÁGBA A PESZACHI CSOMAGOKAT. Az Agudasz Jiszroel végrehajtó bizottságát Varsóból értesítették, hogy a német hatóságok engedélyezik a külföldről származó peszachi élelmiszercsomagok szétosztását a lengyelországi zsidók között. A németek nem számítanak a csomagok után vámot és szállítási költségek sem. A Joint és a német Vöröskereszt együttműködnek ebben a tekintetben. Az Agudasz Jiszroel tízezer élelmiszercsomag küldésére rendezi.

A transilvaniai zsidóság közlése: helytállani a hiányzókért

Terjesszék a sékel

A helyes fogápolás

Roosevelt lesz az USA első elnöke, akít harmadszor is megválasztanak?

Jelöltek és önjelöltek felsorakozása a novemberi amerikai elnökválasztásra

A küszöbön álló amerikai elnökválasztás a világ közvéleményének érdeklődési központjába állítja újból Rooseveltet, az USA elnökét, aki a hírek szerint bár ez a tradíciókkal ellentétben, harmadszor is részt vesz az elnökválasztási küzdelemben. A legutóbbi hírek, melyek az amerikai közvélemény állásfoglalását ismertetik, arról számolnak be, hogy Rooseveltnak a közelmúlt európai eseményei nagyban meg növelték az esélyeit és minden valószínűség meg van arra, hogy amennyiben — mert ezt hivatalosan még nem jelentette ki — Rooseveltné újból jelöltséget vállal a küzdelemben, az Egyesült Államok újból őt emelik az elnöki székbe.

Már pedig az Eszszakamerikai Egyesült Államokban sokkal többet jelent az elnök mint bármely más demokratikus országban. Egyszerre három ténykedési köre is van. Reprezentálja az államforma összességét a néppel szemben, vagyis voltaképp a király, de ő a legfőbb végrehajtó hatalom és még a kormányelnök, vagyis elnöke a kabinetnek. Miniszterét hivatali ideje kezdetén nevezi ki és a négy év alatt nem nagyon változik a kormánylista. A kongresszus és a szenátus csak törvényhozással foglalkozik. Ígyképpen, ha az elnök rossz bel- és külpolitikát követ, csak akkor állhat be irányváltás, ha új elnököt választanak. Eppen ezért nemcsak Amerikában, hanem az egész világ szempontjából nagyjelentőségű nap lesz 1941 március 4-e, amikor az új elnök bevonul a Fehér Házba. Az elnökjelöléseket a parlament ejti meg, vagy a demokraták és a köztársaság pártiak, mert az Egyesült Államokban ma sincs harmadik párt, amelynek jelentősége volna. Miután a választás novemberben zajlik le, már kezdenek összeülni a helyi pártkonvenciók, hogy kiválogassák a jelölteket. A nyár folyamán tartja meg mind két párt nemzeti nagygyűlését és ezeken állítják fel a választási listákat.

A New-Deal

Ezuttal nem is annyira egyik vagy másik párt győzelméért indul a küzdelem, inkább Rooseveltné szociálpolitikája, az úgynevezett New Deal az, ami körül az ősi elnökválasztás lezajlik. Az ucca embere kétségkívül a New Deal folytatását kívánja, munkaalakmak teremtését és a szocializálást. A nagyipar kevesebb adót kíván és védelmet a munkásság egyre szélesebb körű szervezkedése ellen. A konzervatívok az állami hitelek mérséklését akarják és csökkenteni szeretnék azokat az óriási kiadásokat, amelyeket a munkaalakmak teremtése és a népjóléti intézmények emésztenek fel.

A farmerek kölcsönöket óhajtanak, a vármok emelését, a hivatalnokok és a kisebb politikusok pedig saját pártjuk győzelmét. Valamennyien azonban békét szeretnének, vagy legalábbis nem szeretnék résztvenni a háborúban. A liberálisoknak nincs vezéregyéniségük, de magának az ellenzéknek sincs igazi vezére. A köztársasági párt még mindig nem hevverte ki az 1932. évi vereséget. Azok az eredmények, amelyeket a legutóbbi kongresszusi választáson elért a párt, jobbra csak a választások tradicionális ösztönére vezethető vissza, amely nem engedi meg, hogy egy párt hosszú ideig tu'hatalmas maradjon.

Az „önjelöltek"

Az elnöki tisztség különböző jelöltjei, akik eddig inkább önjelölteknek tekinthetők, már megkezdték a munkát. A sajtó rendkívül érdeklődik irántuk. Fényképezik őket, cikkek és könyvek jelennek meg ró-

luk és hasábos értekezések méltatják politikai nézeteiket.

Az ellenzéki pártban kétségkívül kemény harc fog kifejlődni az elnökjelöltség körül Vanderberg michigani szenátor és Dewey newyorki főállamügyész között. Vanderberg már régóta fontos helyet tölt be a szenátusban. Elnöki programjáról azonban eddig bölcsen hallgatott és úgy látszik egy ideig még hallgatni is fog.

Dewey sokkal bátrabb. Mint newyorki főállamügyész nagy népszerűsége tett szert, amikor leleplezte a gangsterbandákat, a bíróság elé állította őket és amikor erőlyesen járt el a Tamany Hall politikai gangsterei ellen. A newyorki népszerűség azonban könnyen árthat az ország agrárvidékei. Nyugaton nagyon mozgolódik Robert E. Taft. Taft Ohio szenátora és fia William H. Taftnak, Amerika egykori elnökének, aki Wilson elődje volt. Taft azonban egyelőre csak arra szorítkozik, hogy Rooseveltné ellen tart beszédeket.

A demokraták egyik leghatalmasabb egyénisége James Farley főpostamester, aki mindeddig nagy híve volt Rooseveltnének, de aki — úgy látszik kissé korán —

állást foglalt Rooseveltné harmadik megválasztása ellen. Azt mondják: nem lehetetlen, hogy a demokraták jelöljék az elnöki tisztségre. Fontosabb személyiség és veszélyesebb is Garner elnökhelyettes. Garner a texasi földbirtokosok képviselője. Garner számára nincs szociális probléma, típusa a vidéki politikusnak, aki különböző ügyeskedések következtében nőtt nagysága.

Visconsinban és Illinoisban lezajlottak már az úgynevezett előválasztások, melyek máris megmutatták, hogy Rooseveltné nagy esélyei vannak, amennyiben harmadszor indul és ellenfele legfeljebb Dewey lehet, de különösebb győzelmi kilátás nélkül. Jólétesütek azt is tudni vélik, hogy Jacksonnak, aki szintén főállamügyész, de Washingtonban és esetleg Douglasnak, a legfelsőbb bíróság tagjának is lehetnek kilátásai a jelöltségre. Mindketten Rooseveltné legbizalmasabb munkatársai. Mind-ezeken ellenére a nehézségek, amelyek Rooseveltné harmadik megválasztásának útjában állnak, eléggé tekintélyesek. Ezt maga Rooseveltné tudja legjobban. Amikor rokona, Theodor Rooseveltné 1912-ben kísérletet tett harmadik megválasztására, az szármalás fiaszkóval végződött. Az eddigi 27 U. S. A. elnök közül csak kilencet választottak meg másodsor. Noha a harmadik megválasztásnak az alkotmány szerint sem mi akadályja sincs, ilyen harmadik „termék” nem fordult elő és Rooseveltné ellenfelei szerint, ez szembelyezkedés volna a tradícióval és diktatúrára emlékeztetne. Az akadályokkal szemben áll azonban Rooseveltné külpolitikája, ami bizonyos, hogy igen nagy előnyt jelent a mostani elnöknek.

Allandó derűtlenség, valóságos nevető orkán kíséri

Stan és Bran. mint repülő

világhírű komikusok rendkívül mulatságos produkcióit legújabb filmjükben.

CSÜTÖRTÖKI KEZDETTEL a

Select Mozgó-ban

Ma, szerdán utoljára: A CSIKÁGÓI SZOBALANY. Fősz.: Ann Sothorn, Robert Young.

Köteles-e a férj anyagi erejét meghaladó tartásdíjat fizetni?

Kéthavi fogházbüntetés tartásdíj nemfizetéséért

Timisoara, április 16. (Az Uj Kelet tud.) Millér Benjamin temesvári tisztviselő még 1926-ban különvált feleségétől. Az asszony tartásdíj iránti keresetet indított férje ellen és a járásbíró Mil-lert havi 3000 lej tartásdíj fizetésére kötelezte. Az ügygel a törvényszék is foglalkozott, majd az asszony kérésére a két gyerek ellátására még külön havi 2000 lejt ítelt meg. A törvényszék ítélete jogerőre emelkedett, de a férj nem volt hajlandó kötelezettségeinek eleget tenni.

Az asszony több ízben végrehajtási eljárást indított férje ellen, de ez sem járt eredménnyel. Az új büntetőtörvénykönyv életbelépése után büntetőfeljelentést tett férje ellen, családi kötelezettség elhanyagolása címén. Az ügyészség vádat emelt a tisztviselő ellen, aki a törvényszék előtt azzal védekezett, hogy leromlott anyagi helyzete miatt nem tudta fizetni a tartásdíjat. Ezt az érvelést azonban a törvényszék nem fogadta el, bűnösnek nyilvánította Millert és kéthavi fogházbüntetésre ítélte, valamint kötelezte a hátralékos tartásdíj megfizetésére.

Miller fellebbezést jelentett be az ítélet ellen a táblához, amely most foglalkozott az ügyvel. A tábla előtt a tisztviselő írásbeli bizonyítékokkal igazolta, hogy havi keresete nem haladja meg a 3000 lejt, ebből pedig nem tud 5000 lejt tartásdíjat fizetni. Családjaival szemben pedig jóhiszeműen járt el, mert a gyerekeket felváltva magához vette, az idősebb fiut pedig saját költségén nevelteti ma az inasiskolá-

ban. Miller ügyvédje a súlyos ítélet megsemmisítését kérte és azzal érvelt, hogy a férjet nem lehet kötelezni anyagi erejét felülmúló tartásdíj fizetésére. Amikor a bíróság tizenhat évvel ezelőtt a férjet havi 5000 lej tartásdíjra kötelezte, akkor Miller anyagi helyzete és jövedelme megfelelt ennek az összegnek. A változott viszonyok következtében azonban ma már önmagát is alig képes eltartani jövedelméből, tehát nem rosszhiszeműen tagadta meg a tartásdíj fizetését. A tábla hosszas tanácskozás után megállapította, hogy a vádlott mégis rosszhiszeműen járt el, mert nem kérte időközben a tartásdíjra vonatkozó ítélet revízióját. Ezért a tábla teljes egészében helybenhagyta a törvényszék marasztaló ítéletét. Miller semmisségi panaszt jelentett be.

Hatvanhárom kilogrammal gyarapodott a Jegybank aranykészlete március utolsó hetében

A Banca Naționala most tette közzé a március 30-iki heti kimutatását, amely szerint az aranybányák 63.52 kg. szinaranyat szolgáltatottak be, 9.740.423 lej értékben, amellyel az ércfedezet összege 20 milliárd 964.221.800 lejre emelkedett. A forgalomban lévő bankjegyek összege 1.142.5 millióval 49 milliárd 848.306.025 lejre emelkedett, ugyanakkor a látra szóló kötelezettségek (gírószámok) végösszege csökkent, vagyis a bruttó bankjegyforgalom emelkedése 125 millió lej. A fedezeti arány változatlanul 33.32 százalék. A kereskedelmi váltótárca 399 millióval 17 milliárd 631.835.199 lejre csökkent.

Hajók a mezőn és hajók a fjordban

Csodálatos ország az a Dánia, ahol most a nagy viágtörténelmi események zajlanak. Ha az ember hajóval közelíti meg, tulajdonképpen nem lát belőle semmit, csak egy keskeny zöld sávot, amely csak akkor szétesedik szárazföldre, amikor a hajó már be is hatolt keskeny, mélyvízű öbeteibe. Dániát keresztül-gaszul szelik a fjordok és csatornák s aki a sík mezőről nézi a haladó vízjár-műveket, úgy látja, mintha a hajó a réten szaladgálna.

De aztán egy gözöst elkörmányozni ezeken a csatornákon óriási feladatot ró a tengerész-re. Nem nagy baj, ha feltűnt a hajó és az orra a földbe furdok, mert valahol mindig készen áll a dán mentővontató, a helyszínen terem, néhány vaskötél a gözös végére s máris rendben minden, lehet tovább szaladni. Apró, csupa faház-község a csatornák mentén, minden ház hófehérre, vagy élénk színekre festve. A házak jobbra munkások tulajdonai. Dániában ugyanis a munkásnak öt-hat szobás lakása vagy saját háza van. Háza előtt virágoskert, azontul békésen lege-lészó tehenek, kecskék és egyebek: csupa áldott béke, csupa jólét és gazdagság tükrö-zik szerteszét az egész országban.

Mikor az első hajómat vezettem be Aalborgba a kacskaringós csatornákon át, egyszerre csak egy keskeny fahíd elta a hajó útját. Az utolsó pillanatban nyitották szét s a gözös oldala elvitté a híd nagyrészét. Meg-álltunk, azt hittük, a kárt meg kell fizetni. Jött a dán hatóság és — nem fogadtat el semmit. — Majd pótoljuk — mondták —, örvendünk, hogy olyan nagy hajó jött, hogy nem fért be a kikötőbe!

Aalborgban mindenekelőtt a fiatal lányok serege rohanta meg tengerészeinket. Percenként belől mindenkit meghívtak egy-egy családhoz vacsorára, viszont a lányok egyáltalán nem félték és lemaszták a gépházba, felmaszták az árbócsokra, bemásztak a legénységi lakosztályokba, kikukattak, megkacag-tak mindent s akadt közöttük, aki este is kutagatott, nem félt, a maga teljes ártatlan-ságával kérdezett, faggatott, vallatott. Csodálatos nép, szelíd nép, aranyos nép ez!

Dániában drága a dohány és angol sört isz-nak az emberek. A házak kívül-belül be-mázolva, a butorok is, mondhatnám a tehe-nek is, annyira tiszták. Olyan utakat sehol sem láttam, mint itt. A legkisebb faluban is makadám, vagy aszfaltburkolású a legszü-kebb kutyaszorító is.

Norvégia: az más. Mély, kristálytisztavízű fjordba szaladunk, a fjord víz négy-hátsz méter mély és csak itt-ott égne a lámpák éjszaka idején. A hegyek merőlegesen esnek alá a vízbe, itt eltévedni nem lehet és a fjord nem egyszer száz-százhusz kilométer hosszú, de alig két-háromszáz méter széles. Hátrébb természetesen egyre szűkül. Házak lógnak a sziklákon és a háziállatok egész volószínű-ten magasságokba másznak fel. Különb türis-ták, mint az Alpések akármelyik kémény-mászója.

Bergen úgy fekszik előttünk, mintha hirtelen kinyitottak volna egy képeskönyvet és a pompás látvány kulisszaszerűen lógna elő-tünk a levegőben. Magas hegyoldalon fek-szik az egész város és gyönyörűsége, éles le-vegő fedli a város egészséges polgárságát. Gyönyörű serpentinutak kanyarognak a zöld háttérben. A városban pompás az élet. Csupa gazdag, gondtalan ember él itt egy rakáson. MI, tengerészek mindenekelőtt megettünk egy egész cukrászdát, de megállapítottam, hogy a norvégok remek halászok, nagyszerű tengerészek, csak éppen süteményt nem tudnak sütni. Csak francia vagy olasz bort kapni az üzletekben s az egyetlen, ami belöldi ter-mék: a hal, a rák, a csiga. Mást minden imp-ortálnak s természetesen csak éreket meg fát lehet kivinni innen. A norvégok a hajó raktárainak aljára pötyöntenek egy kis ku-pacot s máris indulhatunk: a vasérc roppant nehéz s ha megtöltünk vele a hajót, ez úgy merülne alá, mint egy darab ólom.

Bementem egy kis boltba, amely úgy fee-tett, mintha Andersen mesékönyvből vág-tak volna ki. Beszélgettünk: hamarosan kiderült, hogy az elárulókisszony és a boltiszo-ga egyetemesre jár, a tulajdonosné, egy özvegy, képesített tanárnő. Kabátgombra volt szük-ségem, ez nem volt náluk, mire az egész tá-rsaság magamra hagyott és háromfelé loholt, hogy gombokat szerezzen. Kifosztattam volna az egész boltot. Tolvaj, rabló s más-féle zsilvány azonban ismeretlen fogalom Norvégiában.

Trondjem a halászok ősi fészke. Itt min-denki ötujjas, tízujjas. Ez annyit jelent, hogy az ötujjas öt horogszórnórral dolgozik, a tí-zujjas a rekorder. A csónak oldalán csiga van, erről lóg a horog, a zsinór végét pedig a ha-lász az ujára csavarja s úgy várja, hogy rántson a hal.

Narvik kikötőjét csak három óra fjord-hajózás után lehet elérni, végig kell szaladni a Westfjordon és megkerülni néhány Lofot-szigetet, amíg aztán megnyílik a táj és elő-tűnik egy sereg gyárkémény. Keleti szélnél a füst messze megfekszi a vizetket s olyan sárga mint a kén. Narvikban gyűl össze a rengeteg vasérc, amit nál az első hegyalakulatokon legalább huszonhét bányá ont magából.

Akadtak, akik itt akartak maradni, mert a vasmunkásokat hallatlanul megfizetik. De pórnul jártak, mert a hatóságok letelepedni senkit sem engedtek, a bevándorlás akkor még egészen lehetetlen volt.

HIREK

Csak úgy mellékesen...

Írja: POGANY MARCEL

Kérdés. A magyarországi zsidóság egyik vezető egyénisége, dr. Ribáry Géza, a magyar zsidó országos segélyakció vezére, egyik nyilvános beszéde során felvetette a kérdést: vajjon a zsidók a mostani körülmények között ne vonuljanak-e vissza minden nyilvános szórakozástól, ne látogassák a színházakat, ne menjenek koncertekre, sem kávéházakba, egyáltalában se hová olyan helyre, amelyek nyilvános jellege van. A kérdés felvetése után dr. Ribáry mindjárt meg is jelölte a követendő utat, amikor kijelentette, hogy a zsidóság legjobban teszi, ha a közéletet választja és minél kevesebbet mutatkozik nyilvános helyeken, s a szenvedések eme korszakában méltóságteljes magaviseletet tanúsít. A magam részéről, mint egy távoli hang a tömegből, bármilyen tragikus aktuálitása is van a kérdés felvetésének, legélesebb tiltakozásomat jelentem be a kérdésnek napirendre tűzése ellen. Tiltakozom ugyanis, mint zsidó, úgy is, mint a demokratikus világrend, tehát a jogegyenlőség és egyéni szabadság egyik fanatikus eszmehordozója, tiltakozom mint polgár, akik meg akarnak fosztani azoktól a szabadságjogoktól, amiket előttem számtalan generáció harcolt ki számomra, az utód számára és tiltakozom az élethez való jogom alapján, amelyhez megszületésemmel, mint ember hozzájutottam és annak részesevé lettem. A nehezen megszerzett szabadságjogokból én egy jótányit sem vagyok hajlandó feladni, sőt kötelességemnek tartom az előzők harcait folytatni mindaddig, amíg a világ népei és a népek között az emberi szolidaritás, legyen az zsidó, vagy kameruni néger, meg nem valósította azt az ideált, melyet a franciák oly klasszikusan fogalmaztak meg három szóban. Igaz, ha a demokráciáról és szabadságjogokról beszélünk a földrés bizonyos pontjain nem lehet, sőt egyenesen büntetendő cselekmény. Mégsem adom fel a reményt, hogy a szív és az értelem által kialakított vágyalmot az emberi akarat még bilincsbe verve is kifogja küzdeni. Mert ennek a közös akarataknak a feszítő ereje hatalmasabb minden szoritókápcosnál és fegyvernél, melyet ellene fordítanak. Ha nem így lenne, akkor a huszadik század még ott tartana valahol a barlang és kőbaita korszaknál, vagy előbb, amikor az ember tudományos neve nem volt még homo sapiens, bölcs ember, hanem homo primigenis és majom képében ugrált a fán...

Figurák. Mostanában azzal szórakozom, hogy figyelem embertársaimat. Különösen azóta gyakorolom ezt a kedvtelést, mióta azt olvastam egy komoly orvosi szakkönyvben, hogy tulajdonképpen mindenki egy kicsit elmebajos, csak nem mindenkinek van rögeszméje. Ezt úgy tessék értelmezni, hogy mindannyiunkban megvannak az alapfeltevések ahhoz, hogy örültek legyünk, de hogy valóban azoknak elismerjenek, egy kis rögeszmére van szükség. Nem vagyok képzett lélektanor, nem szólhatok hozzá a kérdéshez, nem mérleghetem a megállapítás szakszerűségét és tudományos értékét, de mint jóhiszemű ember és laikus már bele nyugodtam abba, hogy a szénám nincsen egészen rendben, még csak egy kis rögeszme és az épeszüek társadalmi kirekesztés magából és elhelyez valamit zárt intézetben. Másrészt viszont némi aggályok merültek fel bennem, hogy vajjon ama emberi közösség, mely társadalomnak nevezi magát, nem rendelkezik-e máris egnémely rögeszmével? Ez aggodalom véleményem szerint egészen indokolt különösen most, amikor emberről, „talpig vasban” megnit szembe néznek egymással, amikor levegőben, szárazon és vizen már folyik a háború, a nagy emberirtás véres előjátéka. De ezenkívül is még sok minden van, ami arra mutat, hogy zűrzavaros fogalmak és állapotok uralkodnak társadalmunkban. Ami például itt becsülethevág, kényes ügy, máshol érhénynek számít, mit egyik helyen erkölcsstelennek bélyegeznek, azt a másik helyen erkölcsösnek mondják, ami itt bűn, az amott kegyes cselekedet, s így tovább. Ahány ház, annyi szokás, ahány földrajzi szélességi fok, annyi törvény és szabály. Mindez azt mutatja, hogy társadalmunk is megérett egy kis elmegyógyintézetű kurára, nem csak azok a szerencsétlenek, akik rögeszmével dicsekedhetnek. Ha nem is egy cseppben, de sok cseppben minden esetben megtaláljuk az egész tenger tükrét. Az uccsarki forgalom néhány típusa, figurája, megmutatja a figyelő szemnek társadalmunk vegyületét, mely bizony elég szomorú képet fest. Olykor néhány perc leforgása alatt számtalan jellegzetes típus stoppolok, akik úgy viselkednek, mint az elmebajosok. Az egyik menésközben minden látható ok nél-

— Rómába érkezett Giurescu propagandaügyi miniszter. Rómából jelentik: C. Giurescu nemzeti propagandaügyi miniszter Mlánóból jövet, hétfőn reggel Rómába érkezett. Az állomáson Pavolini olasz népművelésügyi miniszter, a román követ és még többen fogadták. Tíz órakor Giurescu beírta nevét a királyi palota látogatási könyvébe, ezután pedig a népművelésügyi minisztériumban Pavolini miniszterrel tárgyalt. Tizenkét órakor Bottai közoktatásügyi minisztert látogatta meg, majd Petrescu Comnen vatikáni román követ adott ebédet tiszteletére. Délután az 1942. évi római világiállítás munkálatait tekintette meg, este pedig a quirinali román követségen volt diszvacso, amelyen résztvettek Pavolini és Bottai miniszterek, V. Gini, a világiállítás főkörmánybiztosa, Virgilio Gayda, a „Giornale d'Italia” főszerkesztője és még többen.

— Kielégítő eredményt zártak a német-belga gazdasági tárgyalások. Brüsszelből jelentik: Belga jölerésült körök kijelentése szerint a brüsszeli német-belga gazdasági tárgyalások kielégítő befejezéshez jutottak. Habár az új szerződést még nem írták alá, az összes jelentős kérdéseket megoldották. A német tárgyalóbizottság több tagja hétfőn visszatért Berlinbe.

— ÓRIÁSI VIHAR PUSZTÍTOTT GALATIBAN. Bucurestiből jelentik: Galatiban óriási vihar pusztított. A zápor árvízét okozott. A város több épületének tetőzetét a szélvész elsodora és több villanypóznát kiöntött. A közlekedés szünetelt. Számos ucca víz alatt áll. A Duna vízszintje a feltét magasságáig emelkedett és a város alacsonyabb fekvő negyedét árvíz fenyegeti. A negyedik érkező jelentések szerint a megáradt Pruth folyó több községet elöntött. Az esőzések miatt a Galati—Barlad vonalon Fulgeresti és Targu-Bujor között az utolsó 24 órában felfüggesztették a forgalmat. A Barlad—Galati közötti vonatok az áradások miatt kerülő úton, Barbo—Tecuion át közlekednek. Turnu-Severin és Simian között átszállással bonyolítják le a személyforgalmat. A Calafat, Oltenita, Calarasi és Corabia kikötők vonalai, valamint a Zimnicea-i és Zorleni, Jargora vonal továbbra is zárva maradnak.

— Széder este a Concordia klubban. Mint minden évben, a Concordia klub ezidén is széder estét tart, melyre előjegyzéseket a klub titkársága szombati elfogad. Ugyanott husvéti kosztra abonamát is előjegyezni lehet.

— A Joug Wizo ma este, a Concordia klubba hirdetett teája közbejött akadályok miatt elmarad.

— Kötelező mezőgazdasági és ipari munkára hívták meg két leszerelt finn korosztályt. Helsinkiből jelentik: Az ellenségeskedések megszűnésével leszerelt korosztályok közül kettőt — mint hivatalosan jelentik — kötelező mezőgazdasági és ipari munkára ismét zászló alá hívták.

— ÖT FALUT PUSZTÍTOTT EL AZ UJABB TÖRÖKORSZAGI FÖLDRENGÉS. Ankarából jelentik: Az Oysgart vidéki szombati földrengés egy járasszékhelyet és öt falut szinte teljesen elpusztított. Tizenöt faluban több, vagy kevésbé súlyos pusztításokat okozott a földrengés. Az eddigi jelentések négy halottról és tizenöt sebesültől tudnak. A török kaukázusvidéki Kars környékén áradások voltak. Több mint négyszáz ház került víz alá.

— Bűnügyi zárlatot rendeltek el Cucu Ilie volt pénzügyigazgató és a pénzügyi tisztviselők összes vagyonára. Azokkal a nagyszabású visszaélésekkel kapcsolatosan, amelyeket a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál fedeztek fel, a pénzügyminisztérium bűnügyi zárlat elrendelését kérte Cucu Ilie volt kolozsvári pénzügyigazgató és a többi letartóztatásban lévő, majd később szabadlábra helyezett pénzügyi tisztviselők összes ingó és ingatlan vagyonára, megállapítva velük szemben az egyetemes vagyoni felelősséget. A kolozsvári törvényszék el is rendelte a bűnügyi zárlatot Cucu volt pénzügyigazgató és összes bűntársainak minden vagyonára. A törvényszéki határozat ellen a pénzügyi tisztviselők felfolyamodást nyújtottak be a kolozsvári ítélőtáblához, amelynek negyedik tanácsa tegnap délután 5 órakor vette tárgyalás alá a felfolyamodást. A táblai tanács megállapítva illetéktelenségét az ügyben, a felfolyamodást érdemi elbírálás végett felterjesztette a Legfőbb Semmitőszékhez. A legfőbb bírói fórum fogja tehát kimondani a végleges döntést abban a kérdésben, hogy a súlyos vádakkal terhelt pénzügyigazgató és pénzügyi tisztviselők vagyonát feloldják-e a bűnügyi zárlat alól vagy sem.

kül jobbra-balra forgatja a fejét, mintha orvátámadás fenyegetné a nyílt uccán; a másik úgy rohan, hogy léleg belé, s közben mérges pillantásokat vet mindenkire, aki mellett elsuhan; megnit egy másik érthetetlen nyelven társalog önmagával, s meggy az uccán, mint egy lefékelt tank, melynek csak egy kis srófja kell, hogy meglazuljon és máris

— ROMÁN HUSVÉT VASARNAPJÁN MUTATJAK BE ORADEAN A „PARADIES KISASSZONY”-T. Salamon László és Kornis Ottó Kolozsváron tavaly nagy sikerrel előadott, a drámaíró bizottság által kitüntetett színművét, a „Paradies kisasszony”-t a jövő hét vasárnapján mutatja be Nagyváradon Szabadkai János színtársulata. A bemutatón Nagyvárad közönsége körében nagy érdeklődés mutatkozik.

— Diamant Izsó maradt továbbra is a Gyáriparos Szövetség elnöke. Nagy érdeklődés mellett tartották meg vasárnap délután a Gyáriparos Szövetség kolozsvári kerületének közgyűlését, amelyen nemcsak a kolozsvári gyáripár vezetői, hanem a tordai, besztercei és nagyváradai gyáripár is képviseltette magát. Az elnöki megnyitót követően, Diamant Izsó elnök egészségi állapotára való hivatkozással bejelentette, hogy lemond a kolozsvári kerület elnöki tisztségéről. Munteanu Eugen, a kolozsvári villanyüzem igazgatója, Lazar Simon, a tordai gyáripároszövetség elnöke, Besa Eugen szenátor, a Sodronyipar igazgatója, Biss Endre mérnök, Szirmay Lajos, a Moskovits-iptelepek igazgatója, Hexner Béla mérnök és Ungár Armin, a Feketeerdői Üvegipar igazgatója szólaltak fel a lemondás kérdésében és valamennyien arra igyekeztek rábírni Diamant elnököt, hogy maradjon meg továbbra is az elnöki tisztségben, amelyet hét éven át a legodaadóbb buzgalommal és bölcs körültekintéssel töltött be. Diamant elnök megköszönte a bizalommal ilyen mérvű megnyilatkozását. Kijelentette, hogy a közóhajnak engedve, egyelőre tovább is megmarad az elnöki székben. Az elnökségi, valamint a pénztári jelentést és az idei költségvetést dr. Böszörményi Sándor, a Gyáriparos Szövetség igazgatója ismertette és a jelentéseket a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Ezután a tisztújítást ejtették meg, majd az elnök zárószavaival a közgyűlés véget ért.

Ciobană Lăvy Jolán
női divatszalon
Cluj Str. Bob 13. I.

— A Balkán-szövetség gazdasági tanácsának ülése. Bucurestiből jelentik: A Balkán-szövetség gazdasági tanácsának román osztálya újabb ülést tartott, hogy megvizsgálja azt a tervezetet, amelyet a jövő hónapi ülésükön akarnak előterjeszteni. Az értekezleten T. Tabacovici, a román küldöttség vezetője elnökölt, aki tájékoztatta a megjelenteket és bejelentette, hogy az értekezletet ez évben Dubrovnikban tartják meg. Megvizsgálták a Balkán-szövetségi államok közötti árucserre forgalmat és többféle irányban nagy előhaladást észleltek. Megállapították továbbá, hogy a Balkán-szövetségi államok között különösen az elsőrendű nyersanyagok kicserélése iránt mutatkozik nagy érdeklődés.

— Junius elsején lesznek a választások a karéllai finn szovjetkörtársaságban. Moszkvából jelentik: A legfelsőbb szovjet elnöke a karéllai finn szovjet-szocialista köztársaságban 1940. június 1-re tűzte ki a képviselőválasztásokat.

— Zürici árfolyam. (Április 16): Márka 178.—, holland forint 236.75, dollár 446.—, font 15.865, francia frank 8.85, olasz lira 22.475, pengó 79.50, dinár 10.—, lej 3.20, argentin peso 102.25, yen 104.75.

— Özv. Marmorstein Sámuelné temetése. Kolozsvár vallásos, régi zsidóságának egyik tekintélyes tagja dől ki az élok sorából tegnapelőtt: meghalt özvegy Marmorstein Sámuelné, szül. Hellmann Terézia. Marmorstein Sámuelné egyike volt ama bensülött kolozsvári vallásos zsidó asszonyoknak, akik az asszonyi hivatást a szó legnemesebb értelmében gyakorolták úgy a családon, mint a vallásos zsidó közösségeken belül. Kivette a részét minden zsidó akcióból, a zsidó szegényeknek mindenkor anyai támogatója volt. Régi betegsége hatalmasodott el rajta az elmúlt hetekben, amelyen az orvosi tudomány és a legodaadóbb ápolás sem tudott segíteni. Tegnapelőtt aztán csendesen jobblétre szenderült. Temetése tegnap délután volt, Kolozsvár vallásos zsidóságának nagy részvétele mellett, az új ortodox temetőben, ahol megboldogult férje mellé helyezték örök nyugalomra. Gyermekai, unokái, a Marmorstein és Hellmann családok, valamint kiterjedt rokonsága gyászolja.

gázolva rohan keresztül embertársain... S amint így figyelem embertársaimon az örült-ség nyilvánvaló jeleit, hirtelen rádöbbenek arra, hogy nekem már rögeszmém is van. Az a rögeszmém, hogy figyelem őket és szánakozva mosolygok felettük. Én, aki épeszünek képelem magam az elmebajosok társadalmában...

— Életbelépett a nyári zárórendelet. A munkaügyi minisztériumnak a kolozsvári munkafelügyelőséghez érkezett és április 9-én kelt 3105. számú rendelkezése értelmében az új nyári záróórak életbeléptek. A rendelkezés értelmében az ipari cikkek eladásával foglalkozó üzletek délelőtt 8—1-ig és délután 4—7 órák között tartanak nyitva. A fűszer- és élelmiszelek árusításával foglalkozó belvárosi üzletek reggel fél 8-tól 1 óráig és délután 4-től 8 óráig, a külvárosi üzletek délelőtt 7—4-ig és délután 4-től 8 óráig vannak nyitva. Ünne- és vasárnap előtti napokon mindkét csoportba tartozó üzletek este 8 órakor zárnak.

— Április 18—20. napjain folytatják a gyermekek skarlát és diftéria elleni beoltását. Kolozsvár város egészségügyi szolgálatának vezetősége ezúton hívja fel az érdekeltek figyelmét, hogy a skarlát és diftéria elleni védőoltások második szakasza, illetőleg a második oltás folyó hó 18—19 és 20. napjain (csütörtök, péntek, szombat) fog megtörténni a városháza nagytermében, amikor is az 1937. évben született gyermekeket fogják beoltani. A város területén lakó összes szülöket a törvény ereje kötelezi, hogy gyermekeiket beoltsák. Mindazokat, akik a jelen rendelkezésnek nem tesznek teget, az egészségügyi törvény idevonatkozó rendelkezései alapján megbüntetik. A tájékoztató rendelet dr. P. Vlad városi főorvos írta alá.

Pályázat

Simleul Silvaniei Aut. Orth. Lzr. Hitközség eljárásága a kóserhus szükségletének biztosítására ezennel pályázatot hirdet: 1. A hitközség heti husszükséglete 650—700 kg. Ezen hussmennyiség feierészben növendék marha, míg másik fele rendszerben szarvasmarhával fedezendő. 2. A hitk. a hus ellátását 1—3 évre adja bérletbe s a vállalkozónak a kóser husscarnokot díjmentesen rendelkezésére bocsátja és ezenfelül hajlandó anyagi támogatásban is részesíteni a vállalkozót, ha az a husszükségletét megszakitás nélkül pontosan fedezni fogja. 3. Vállalkozó tartozik a huss hatóság által megállapított árban plusz gabella ársítási s a hussellátás biztosításán 5000 lej biztosítékot óvadékképes papirokban adni. 4. Pályázók ajánlatukat alant jelzett elnökhöz f. hó 28-ig benyújtani kötelesek mert később érkező ajánlatok nem lesznek figyelembevéve. Simleul Silvaniei, 1940. ápr. hó 5-én. Hirsch Salamon elnök mp. p., Mandel Hermann jegyző.

Szerkesztői üzenetek

Cluj előfizetők. Gőzfürdőjegyekre aviatikai bélyeg ragasztandó, az Aviatikai Alap Pénztárának legutóbbi rendelkezése szerint: az öt lejen aluli jegyek mentesek, 5—20 lejes jegyekre 1 lej, 20—200 lejesekre 2 lej, ezenfelül 5 lej ragasztandó.

Többeknek. Az Inzestrarea kötvények eddigi sorsolásainak egyikén sem huzták ki a következő Inzestrarea kötvényeit:

T. Gy., Cluj.
R. S., Cluj.
„S. I. N. C.”, Uioara.
A. B. C., Násáud.
W. F., Oradea.
B. A., Oradea.
G. S., Tg.-Mures.
G. J., Sávársin.
A legközelebbi húzás május 1-én lesz.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, április 17.

Bucuresti. 12: Időjelzés, időjárásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsadó. 12.10: Válogatott francia operettfrászletek. 12.20: Időjelzés, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30: Könnyű francia zene. 14: Hírek. 14.20: Válogatott francia operettfrászletek. 15: Rádióhírek, hirdetések, különböző közlemények. 19.02: Művészeti krónika. 19.17: Margareta Capeleanu asszony hegedűn. Th. Rogalski zongorakísérettel H. Fevrier szonátaiból játszik. 19.50: Hírek magyar nyelven. 20: Előadás a bójtról és a diétáról. 20.20: Francia zene. 20.45: Hírek. 21: a francia zene folytatása. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Hanglemezek. 23.45: Hírek.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hanglemezek. 11: Hírek. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hírek. 14.30: Katonazene. 15.30: Hírek. 17.15: Gyermekdelután. 18.15: Cigányzene. 18.55: Möriz Zsigmond előadása. 19.15: A rádió szalonzenekara. 20.15: Hírek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetítése: Márta. Vig-opera. 22.15: Hírek. 24: Hírek. 24.20: Tánclémezek. 1.05: Hírek.

hét

— M...
A sz...
jelenle...
rint le...
szágra...
véve p...
változó...
sincs...
drágáb...
háboru...
kormán...
lemnek...
Ez...
miliár...
arra s...
me a...
mert...
mint a...
között...
nemzet...
árd fo...
Ebb...
háboru...
érték...
pedig...
A je...

1939...
ri kanc...
tehát...
az 193...
elsőt a...
gyalták...
Budget...
első, s...
nyegéb...
edődje...
1939-es...
1.150 r...
zá kell...
az öss...
mint e...
dolásn...

Az...
sokan...
hogy a...
kell ki...

Ez...
ber (a...
szám...
Crowth...
tőjének...
amely...
feltinő...
fizetés...
A...
liában...
vedelm...

Akin...
az már...
ben az...
rint, a...
nek az...
s ebből...
el már...
gok” j...
óta elv...
osztály...
drasztí...
mondju...
lül min...
petés...
többlet...
Ilyen...
ges p...
teni, a...
ember...
„Szegé...

garan...
SZAG...
DEAR

Négymilliárdot szánt a háborúra Anglia

hétmilliárd fontos nemzeti jövedelméből, ha a küzdelem totálissá válik és hosszabb ideig tart

London, április 16.

— Mennyi pénzünkbe kerül a háború?

A szakkörökben azt mondják, hogy a jelenlegi háború minden valószínűség szerint legalább annyi pénzébe kerül az országnak, mint a világháború, tekintetbe véve persze azt is, amit általában „megváltozott viszonyoknak” nevezünk. De az sincs kizárva, hogy a mostani hádviselés drágább lesz az 1914-esnél. Ha például a háború élet-halálharcra szélesül, az angol kormány kénytelen lesz a nemzeti jövedelemnek több, mint felét igénybe venni.

Ez a nemzeti jövedelem 1939-ben hatmilliárd font volt, a szakkörök azonban arra számítanak, hogy az ország jövedelme a háború alatt lényegesen is emelkedik mert Angliának többet kell termelnie, mint az előző években. Ilyen körülmények között feltételezhető, hogy Anglia háborús nemzeti jövedelme körülbelül évi hétmilliárd font lesz.

Ebből az összegből pedig az állam a háború totálissá válása esetén egyes szakértők szerint kétféle adókat, mások szerint pedig négy milliárdot fog igénybe venni.

A jelenlegi hatmilliárd fontos nemzeti

jövedelemből a fiskus körülbelül egy és egy negyedmilliárdot (1200 millió fontot) vesz el adóban és illetékekben, tehát a termelőknek és fogyasztóknak kb. 4800 millió font marad, ha azonban az állam négy milliárdot venne később igénybe a várható hétmilliárd fontos nemzeti jövedelemből, akkor az ország rendelkezésére álló anyagi keret hárommilliárdra esik vissza.

Ez azt jelenti más szóval, hogy az angol termelőnek és fogyasztónak harminc százalékkal kevesebb anyagi erő áll rendelkezésére az eddiginél.

Ez a körülmény közgazdasági nyelvre lefordítva a fogyasztás korlátozását jelenti. A fogyasztás korlátozásával kapcsolatban pedig az angol közgazdászok felhívják a közönség figyelmét arra, hogy ez a „kellemetlen tényező” nem mellékkörülménye a háborúnak s még kevésbé olyan mellékkörülménye, amit ügyes pénzügyi politikával el lehet kerülni. A fogyasztás korlátozása ugyanis egyenesen célja a háborús gazdálkodásnak.

Nem hogy el lehet kerülni, hanem — ellenkezőleg — muszáj előidézni.

Néhány adóztatási probléma

1939 szeptemberéig végén Simon kincstári kancellár beterjesztette Anglia háborús tehát rendkívüli költségvetését s egyben az 1939-es év második költségvetését (az elsőt a megszokott időben: áprilisban tárgyalták le és fogadták el). Ez a „Second Budget” lényegében nagyobb volt, mint az első, s ehhez képest az egész vonalon lényegében magasabb adókkal operált, mint eddig. Ennek eredménye révén Anglia 1939-es adókból való bevétele körülbelül 1.150 millió font volt, amelyhez még hozzá kell venni 150 millió font házádot. Ez az összeg (1.300 millió font) alig több, mint egyharmada a négy milliárdos elgondolásnak.

Az adózás problémájával kapcsolatban sokan akadnak, akik azt hangoztatják itt, hogy a háború terhét főleg a gazdagokra kell kiróni.

Ezzel kapcsolatban valószínűleg sok ember (a külföldi szemléletet is beleértve) számára okoz meglepetést Geoffrey Crowthernek, a „The Economist” szerkesztőjének az a nemrég közzétett analízise, amely szerint Anglia gazdag embereinek feltűnően kevés pénze maradt adójuk kifizetése után.

A „gazdagság” meghatározásánál Angliában általában az évi kétezer fontnyi jövedelmet veszik alsó határnak.

Akinek tehát ennyi évi jövedelme van, az már Angliában is „gazdag”. Ilyen ember azonban a legújabb statisztikák szerint, alig százezer akad Angliában. Ezeknek az évi összjövedelme 500 millió font s ebből az állam majdnem 250 milliót vett el már a békében adó fejében. A „gazdagok” jövedelmének tehát felét már évek óta elveszi az állam. Ha pedig a vagyonos osztály jövedelmével kapcsolatban egészen drasztikus eszközökhöz nyúlna, tehát mondjuk évi kétezer font jövedelem felül mindent elvenne, — egy másik meglepetés: mindössze hatvanmillió font adótöbblet juttatna.

Ilyen körülmények között, ha a szükséges pénzt adózás útján akarnák előteremteni, a közepes keresetű, sőt a szegény ember adóját is alaposan fel kell emelni. „Szegény” Angliában, gazdasági értele-

ben, általában az, akinek évi jövedelme nem éri el a kétszázötven fontot. Az pedig akinek évi jövedelme a 250 és a 2000 font közé esik, alkotja anyagi értelemben a tu-

Amerika egy éven belül belép a háborúba?

ROOSEVELT: „Erőszakra erőszakkal fogunk válaszolni érdekeink megsértése esetén”

Az USA elnöke feltűnést keltő beszédet tartott a pánamerikai egyesületben

NEWYORK, április 16. A *New York Post* washingtoni tudósítójának jelentése szerint amerikai szakértők véleménye az Egyesült Államok egy vagy másfél éven belül beavatkoznak az európai háborúba. A háború hetedik hónapjában a szakértők ma inkább, mint bármikor meg vannak győződve arról, hogy az Egyesült Államoknak a háborúba való részvétele elkerülhetetlen. A Dánia és Norvégia ellen intézett német támadás reakciójaként egyre inkább térthődik Amerikában a beavatkozási szellem.

Roosevelt beszéde

Washington, április 16. (Rador.) Roosevelt elnök hétfőn beszédet tartott a pánamerikai egyesület palotájában, az egyesület igazgató bizottságának a többszáz meghívottnak a jelenlétében. Roosevelt azzal kezdte beszédét, hogy az Egyesült Államok a XIX. század folyamán nagymértékben hozzájárultak a béke eszméjének kifejlődéséhez. Ez az eszme Bolivar Simon szellemében született, akinek célja az volt, hogy biztosítsa a békét a két Amerika számára s ezzel példát akart mutatni az egész világnak.

Roosevelt ezután rámutatott arra, hogy az amerikai köztársaságok nemzetközi uniója fennállásának századik évfordulóját ünnepli, majd így folytatta beszédét: — Ma inkább, mint bármikor értékelhetik országaink ezeknek az erőfeszítéseknek az eredményeit. Az állandó béke az élmok birodalmában marad s a borzalmas és megsemmisítő háború a világ több részére felé kiterjesztette gyászos árnyékát.

Az amerikai államokban béke uralkodik, de egyetlen országban sincs igazi béke, mert mindannyian a kényszerítés és megrohanás fenyegetése alatt élnek.

Az új világ, amely vállalata azt a kötelezettséget, hogy tiszteletben tartja a többi

lajdonképpen közeposztályt. Közel három és félmillió ember tartozik ide.

Hiányzik kétféle milliárd font

Ezeknek a körülményeknek pontosabb megértéséhez tudnunk kell, hogy Anglia lakosainak mindössze hét és fél százaléka (összesen 3,600.000 ember) fizet jövedelmi adót. A jövedelmi adó kötelezettség minimuma ugyanis rendkívül magas. A nagy átlagban az a helyzet, hogy nőtlen ember évi 125 font jövedelem alatt, nős ember 250 font, egygyermekes házaspár 300, kétgyermekes 350, háromgyermekes 400 font évi jövedelem alatt, semmi jövedelmi adót nem kell fizessen. Anglia lakosainak kilencvenhárom százaléka tartozik ide. Ezek nem fizetnek közvetlen adót, mert az adóadminisztráció olyan sokba kerülne, hogy alig lenne érdemes foglalkozni vele. Ezt a hatalmas néptömeget az angol kincstár közvetve adóztatja meg, a fogyasztási adó különböző némei révén. Az elgondolások szerint tehát egyrészt emelni lehetne a jövedelmi adókulcsot, valamint a fogyasztási adókat, másrészt be lehetne vezetni az általunk már jól ismert forgalmi adót.

Ha azonban az állam hajlandó is lenne ezekre a drasztikus intézkedésekre, tehát évi kétezer fonton felül elkobozna minden jövedelmet, a jövedelmi adót a maximumra emelné és bevezetné a forgalmi adót, a számítások szerint mindössze az történelmi, hogy a jelenlegi 1300 millió font helyett körülbelül 2000 millió font lenne a jövedelme.

A négy milliárdos elgondoláshoz tehát még mindig hiányzik kétféle milliárd font. Ha ellenben a kétféle milliárdos elgondolást valósítják meg (és semmi garancia sincs arra se, hogy a háború tényleg élet-halál harcra szélesüljön), a fenti szám adatokból világosan következik, hogy Anglia, óriási áldozatok árán ugyan, de szinte kizárólag az adópréz megszoritásával kifizeti a háború esetleges költségeit.

Este 2-3 nem Artin

Kölcsönből? Kényszerkölcsönből?

Erre az elgondolásra azonban nem kerül sor, sem akkor, ha négy milliárdra lesz szükség, sem ha csak a felére. Az adókat minden valószínűség szerint bizonyos mértékig fokozni fogják, ez tudniillik feltétlenül szükséges az infláció feltartóztatására.

A második pénzforrás a kölcsön. Angliáról lévén szó, természetesen ugyevezett belső kölcsön jöhet szóba. Egy ilyen hadikölcsönt — mint ismeretes — három százalékos kamattal mellett nemrég bocsátották ki. A kölcsönt tulajgyezték.

A kölcsönrel kapcsolatban érdemes tudni, hogy Anglia évente nem kevesebb, mint négyszázmillió fontot takarít meg és nem kevesebb, mint ötszázmillió fontot költ évente tőkeberendezése fenntartására és megújítására. E műveleteknek nagyrészt a háború befejezése utánra lehet halasztani s a számítások szerint erre százötvenmillió font is elég. Ilyen módon évi hétszázötvenmillió font állana rendelkezésre kölcsönre, amelyet esetleg kényszerrel is igénybe lehetne venni.

Ha azonban ez sem lenne elég, számítani lehet arra is, hogy a megtakarított pénzeszegek a jövőben a magas adók dacára emelkedni fognak. Ezt a furcsa körülményt pedig az idézi elő, hogy a totális háború esetleg felfalja a közönség jövedelmének felét s ilyen módon a közönség egyrészt — vagy ha úgy tetszik: nagy részének — még mindig marad felesleges pénze, mert hiszen a korlátozások és hiányok következtében kevesebbet költ.

vessen minket a béke útján, de nem tartjuk nyitva ezt az utat csak akkor, ha erőszakkal válaszolunk az erőszakra érdekeink megsértése esetén.

Miután rámutatott azokra az intézkedésekre, amelyeket a háborúnak az amerikai földrészeiről való távoltartása céljából tettek, így fejezte be beszédét:

— Kérem az Istent, hogy ne kelljen mást tennünk, mint amit eddig tettünk, de ha ez mégis szükségessé válik, tudom hogy teljes sikerrel tesszük meg azt is.

Mégis Morejon lesz Spakow ellenfele

CLUJ, április 16. Kedden reggel megérkezett Kolozsvárra az országos ökölvívó szövetség távúvata, amely Ch. Morejon néger bajnok felfüggesztését a kolozsvári meccs napjára felfüggesztette.

Igy Moti Spakow ma este a Davila színházban mégis a féltelmetes négerrel méri össze erejét.

Valamennyi iskolában április 20-án kezdődik a szünidő

BUCURESTI, április 16. Az egyetemeken és valamennyi iskolában szombaton, április 20-án veszi kezdetét a husvétii szünidő, amely május 6-ig tart.

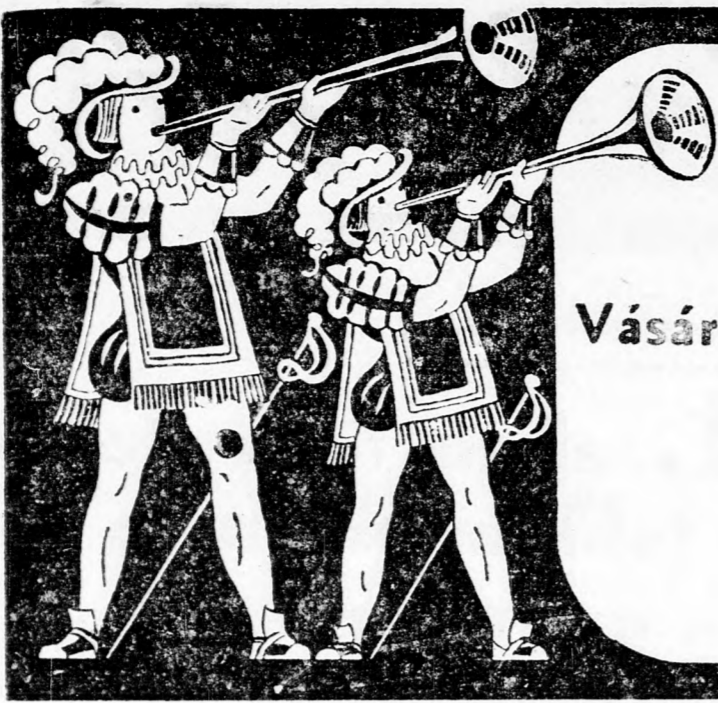
A husvétii vasúti közlekedések rendje

Bucuresti, április 16. (Rador.) A vasút vezérigazgatósága, hogy a csernovici, iasi és kisenevi kerületi vasútigazgatóságok területén a husvétii ünnepek alatt a polgári és katonai utasok torlódását elkerüljék, elrendelte, hogy maximális számú vagonok közlekedjenek és a katonák részére fenntartott vagonok legyenek. A vezérigazgatóság ezután is felhívja az utasokat, hogy a civilek a polgári személyek, a katonák pedig a számukra fenntartott kocsiokban foglaljanak helyet. A szabadságos katonák részére, amennyiben nem volna hely a személykocsikban, padokkal felszerelt teherkocsikat fognak rendelkezésükre bocsátani.

Poloskát

garantált és szabadalmazott módszerrel SZAG és RAGASZTÁS NÉLKÜL is irt DEAK mérnök, Cluj, Piața Unirii 7. Telefon 27-00.

rek, hangleme-
mezek. 13.40:
0: Hírek. 17.15:
ayzene. 18.55:
19.15: A rádió
20.30: Az Ope-
21.30: Márta. Vig-
24.20: Tánc-

HOLNAP

a szerencse hirnökei fogják felkelteni

Vásároljon ma sorsjegyet az **ÁLLAMI SORSJÁTÉKRA**
HOLNAP lesz a fehér sorozat **HUZÁSA**

MA ESTE a sorsjegyarudák ÉJFÉLIG vannak NYITVA

A szegényemberek pészachja

Tizenegyezer husvéti ételadag kiszolgálására rendezkedett be az ortodox hitközség népkonyhája

Mindenki vásároljon 20 lejes népkonyhai pészachi jegyeket, s ossza ki azokat a koncentráltak és a polgári ellátatlanok között

Cluj, április 16. A kolozsvári ortodox hitközség ebben az évben a rendesnél jóval nagyobbarányú akciót folytat le azoknak pészachi rituális ellátása érdekében, akik szegények, tehát az ünnep alatt ingyen ételmezésben kell őket részesíteni, vagy pedig a koncentrációk miatt nem tudják családjuk körében tölteni a husvétot. Ez a tömegételmezés nagy feladatot rótt az ortodox hitközségre, mely ennek a feladatnak csak úgy tudott eleget tenni, hogy

a város zsidó lakosságának támogatását is igénybe veszi.

A hitközség, mint minden évben, ezúttal is nagymértékű támogatásban részesítette a város szegény lakosságát és a családok között körülbelül egy vagon ingyenespászkat és három vagon burgonyát osztott ki.

Ezzel azonban még nem oldotta meg azoknak pészachi ellátását, akiknek nincs családjuk, vagy katonai szolgálatot teljesítenek. A városban mintegy hatszáz zsidó katonára és százötven családnélküli szegény van, akiknek

rituális ételmezéséről a hitközségnek kell gondoskodni a husvéti ünnepek alatt.

Íde bele vannak számítva azok is, akik a különböző kórházakban, esetleg börtönökben vannak és ott kell ellátásukról gondoskodni az ünnep folyamán.

A nagyszabású husvéti ételmezést a hitközség a népkonyhán keresztül folytatja le, ahol nem kevesebb, mint hatezer ebédporció és ötezer vacsora kiszolgáltatására kellett berendezkedni.

Hozzávetőleges számítás szerint a tizenegyezer adag ebéd és vacsora elkészítéséhez kétezer kilogramm húsra, négyezer kilogramm burgonyára, kétezer kilogramm pászkára, ezer darab tojásra, ezenkívül megfelelő mennyiségű zsirra, olajra, cukorra van szükség.

A költségek nagyrészt a hitközség viseli, azonban nem nélkülözheti a város zsidó társadalmának támogatását sem. Régi hagyományos szokás, hogy minden zsidó család egy, vagy több szegényembert lát el husvétkor az asztalához és gondoskodik azok ellátásáról. Ez a szép tradíció azonban igen sokszor úgy a vendéglátót, mint a vendégeskedő szegény embert kényelmetlenül helyzetbe hozta. A hitközség husvéti akciója megoldja ezt a kérdést. Ugyanis

huszlejes népkonyhai jegyeket bocsátott ki azok részére, akik egy-két katonát, vagy szegényembert látnának szívesen házukban a pészachi ünnepek alatt.

Egy ilyen huszlejes jegy bárkit feljogosítja arra, hogy a népkonyhán egy ebéden, vagy egy vacsorán vegyen részt, nem kell tehát

egyebet tenni, mint ilyen huszlejes jegyet beszerezni és azokat szétosztani azok között, akik a maguk ellátásáról nem tudnak gondoskodni.

Mindenki tehát, aki a vendéglátás tradíciójának akar eleget tenni, annyi jegyet vásárol, ahány vendéget látna szívesen ünnepi asztalánál és a jegyeket vagy személyesen osztja ki, vagy pedig a hitközségi iroda útján, Löffler Vilmos főtitkár által eljuttatja azokhoz, akiknek ellátásáról gondoskodni kell. Ilyen jegyek beszerezhetők a hitközség

irodájában, akár telefon útján is (Telefon 35-35). Mindenki ráírja nevét az általa vásárolt jegyekre és azokat a főtitkár, mint az illeték adományát juttatja el azokhoz, akik a népkonyhai husvétit ingyen-kosztra rászorolnak.

Meg kell itt említeni, hogy egy a katonai, mint a polgári hatóságok a hitközség husvétit rituális ételmezési akcióját a legnagyobb megértéssel és jóindulattal fogadták és minden lehetőséget megadnak ahhoz, hogy úgy a katonák, mint azok, akik esetleg akadályozva vannak abban, hogy személyesen látogassanak el a népkonyhára, részesülhessenek a husvétit ételmezésben.

A hitközség vezetősége reméli és elvárja, hogy a város jobbmódu zsidó lakossága támogatja eme hivatásának teljesítésében és népkonyhai pészachi jegyek beszerzésével megfelelő mértékben kiveszi a részét a családjuktól távollevő koncentráltak, valamint a szegények rituális ellátásánál, s nem lesz a városban egyetlen rászorult sem, aki ne részesülne a népkonyhai ételmezésben a szent ünnepek alatt.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Pozsonyi lakodalom

Ma már elmondhatjuk, hogy tíz éve nem volt olyan operettsiker, mint a Pozsonyi lakodalom. Roskadásig zsúfolt házak tapsai közepette indult el a Pozsonyi lakodalom

sikersorozata, amely hihetileg mindenkit a színházba csábít, aki a könnyű és mégis szép operettenét s a szivderítő látványosságot szereti.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Szerda: Boxverseny a prefektúra védnöksége alatt a behívottak családjai javára.

Csütörtök fél 9: Pozsonyi lakodalom.

Péntek fél 9: Pozsonyi lakodalom.

Szombat d. u. 5: Bombaüzlet. (Olcsó helyekkel.)

Szombat este 9: Pozsonyi lakodalom.

Vasárnap d. u. 3: Három a kislány. (Olcsó helyekkel.)

Vasárnap d. u. 6: Handabanda.

Vasárnap este 9: Pozsonyi lakodalom.

A CAPITOL MOZGO MŰSORA:

A csapda. Egy igazi nagy francia világfilm. Minden jelenete remek, szenzációs, szellemes, ötletes és izgalmas. Bűnügyi film. Főszereplők: M. Chevalier, Erich v. Stroheim, Marie Déa és Pierre Renoir. A film előtt: Új Paramount világhíradó, rendkívüli eseményekkel.

A SELECT MOZGO MŰSORA:

A csikgói szobalány. Szellemes és ötletes fordulatokkal teli vígjáték, főszerepekben: Ann Sothorn, Hollywood legszebb szöke művésznője és Robert Young. Műsoron kívül a legújabb Fox híradó és O. N. C. román journal.

A ROYAL MOZGO MŰSORA:

Minden idők legszebb operettpremierje: Mosolygó Bécs (Operabál). A régi Bécs lüktető élete, sok dal, tánc, jókedv, hangulat. Rendezte: Bolváry Géza. Főszerepekben: Hans Moser, Theo Lingner, Heil Finkszeller, Paul Hörbiger. Előtte a legújabb híradó.

AZ URANIA MOZGO MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor! I. A biborruháas aszszony. Bette Davis és Henry Fonda mélyen megrendítő filmje. 2. Dalolj a szerelemről. Végig zenés-táncos vígjáték. Főszerepekben: James Hilton, Patricia Ellis. Műsoron kívül a legújabb U.F.A. híradó. Helyárak: Páholy 29. zártszék 26, első hat sor 19 lej.

AZ EDISON MOZGO MŰSORA:

Csak 3 napig: I. Az örök titok. Fedák Sári, Földényi, Harsányi vezető színészek érdekes meséjű filmje. II. A Maginot-vonal. Egyetlen eredeti felvételekkel készült film a francia hadsereg védelmi csodáról és a francia hadsereg tökéletességéről. III. Háborus Paramount híradó.

A RIO MOZGO MŰSORA:

Ma 3, 6 és 9 órakor két világláger egy helyen! I. Született egy császárság (Cavalcada). Egy monumentális, különleges, pazar rendezésű filmóriás. Fősz.: Frances Dee, Joel MacCrea. II. A halálhajú kapitánya. Az utóbbi évad legizgalmasabb és legnagyobb filmdrámája. Fősz.: Garry Cooper, Georg Haft és Henry Vilcoxon. III. Journal.

MUTARI LOCO
RIMÓCZI INTREPR. DE TRANSPORT CLUJ
BIROU VISAVL. CU BARA. PIATA GÁRII 9. TEL.: 3369.
MAGAZIE GARAJ SI LOCUINTA STR. GÁRII 9. TEL.: 3028

Költőzetését butorkocsival legolcsóbban Rimóczy száll. vállal. végzi. Telefon: 33-69, 30-25

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Álláshirdetések, üdülőhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elveszett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apróhirdetéseket csakis előfizetés mellett közlünk. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk és csak portózzott leveleket továbbítunk.

BRISTOL ort. kóser étterem és bodega Cluj, Calea Regele Ferdinand 37. Cluj egyetlen étterme, amely a Rabbínatus felügyelete alatt áll. Bodegámban mindennemű felvágott különlegességek, naponta friss orda, sajt, stb. kapható. Magnagyobbított éttermemben elsőrangú izletes ételek és italok. Husvételre előjegyzéseket úgy a bent étkezésre, mint a ki-hordásra már elfogadunk.

Leika-Standard fényképezőgép használt, jó karban, Summar lencsével, esetleg lencsekamara nélkül jutányosan eladó. Érdeklődni: Új Kelet sígheti fiókkidőhivatalában Str. Carol 13.

Finomkivitelű butorok: ebédő, háló, kombinált berendezések, rócamű, fototek a legmodernebb stílusban eladók. Műasztalos, Str. David 3.

Elegánsan butorozott különbejárta szoba fürdőszobahasználattal hölgy részére kiadó. Cím a kiadóban.

Idős uriaszony szolid lakótársnőt keres csinosan berendezett lakásába. Cím: N. Iorga 3, ajtó 4. Érdeklődni 1-3 között.

A ZsNz olvasóköre szeder estét tart. Előjegyzéseket elfogad egész ünnepre Falk Imre, Cluj, I. Maniu 2. szám. Telefon: 35-40.

Sel pészach fajborokkal az idén is konvencionális árban a közönség rendelkezésére állók, úgy mint évekket ezelőtt. Léb Simon, Gh. Barițiu 14.

Vezérképviseletet az egész országra, vagy megyére megfelelő tőkével kerestetik. „Komoly ajánlat” jellegű az Új Kelet fiókkidőhivatala Satumare, Teofil Dragos 14 továbbít.

Három dunamos Cur Salom parcella eladó. Berger Nándor Síghet, Piața Unirii 11.

Gablónzi üvegyongyárak előállításában gyakorlott szakmunkás állandóan elhelyezkedhet. Részletes ajánlatokat „Disztárgyak” jellegűre a kiadóba.

Kiadó kétszoba fürdőszobás komfortos lakás május 1-re. Str. Mico 36.

Orakönyvelést, könyvek felfektetését, könyvelési restanciák feldolgozását vállalja iparvállalat főkönyvelője. Cím a kiadóhivatalban.

Autorizált, mérlegképes könyvelő, perfekt román, magyar, német levelező, orakönyvelést, könyvelési hátralékok feldolgozását, levelezést, koncentráltak helyettesítését vállalja. Esetleg állandó alkalmazását keres, mint elsőrangú szervező is. Elmegy vidékre is. „Perfekt” jellegűre a kiadóba.

Mindenféle fajborok, szilvórium kóser sel pészach beszerezhető jutányosan. Mazsolabort rendelésre készítik. Cékla-cibere kapható. A n. é. közönség b. támogatását kérem: Kohn Hillél, P. Mihai Viteazul 31.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ ÚJ KELET-BEN!

UJ KELET Legújabb hírek

Egyre nehezebbé válik a német haderők helyzete Norvégiában — jelenti a Havas

Hitler szavait idézve utasította el a norvég külügyminiszter a német ultimátumot

Angol csapatok szállták meg a Feroe szigeteket

PARIZS, április 16. (Rador.) Francia katonai körök ma reggel elzárkóztak az elől, hogy közelebbi felvilágosítással szolgáljanak az expedíciós sereg létszámát illetően, amely Norvégia különböző pontjain partra szállt. E pontok hollétét illetően sem közöltek részleteket. Mindenesetre megállapítják, hogy bár a német kém-szolgálat igen jól meg van szervezve, Norvégiában eléggé rosszul vannak tájékozva.

Ami a norvégiai belső helyzetet illeti, annak alakulása kedvezőnek mondható. A legutóbbi angol légi és tengeri hadműveletek, a német szállítmányok megtorpedozása a Skagerrakban, Bergen és Stavanger bombázása egyre jobban megerősíti a Norvégiában partra szállt német csapatoknak úgy emberekkel való megerősítését mint élelemmel és hadfelszereléssel való ellátását. A németek számára csupán a légi uton való szállítás marad nyitva. Ennek nehézsége viszont az, hogy Norvégiában nincsenek eléggé tágas repülőterek, a stavangerit kivéve, amelyet az angol repülők többször bombáztak, ami eképpen teljesen el van pusztítva. Már az elmúlt szerdán az angolok nagymennyiségű és nagyütmérőjű aknákat és bombákat dobtak erre a repülőtérre. Katonai körökben rámutatnak továbbá arra, hogy a német megszálló sereg vezérkara az Osló környéki csapatok erőfeszítéseit az oslói karlsruhi vasutvonal mentére irányítja. A német nyomás igen erőteljes Skarnes irányában is, úgy látszik azonban, hogy ezeken a vidékeken a norvégok elkeseredett harcok után megőrizték pozíciójukat.

LONDON, április 16. (Rador.) Kedd délután angol expedíciós csapatot szállt partra a Færøer szigeteken.

A német ultimátum tizenkét pontja

STOCKHOLM, április 16. (Rador.) A norvég távirati iroda helyzetjelentést közöl, amelyet a Havas úgynökség a következőkben foglal össze:

Abban a pillanatban, midőn a német csapatok behatoltak norvég területre, az oslói német követ ultimátumot nyújtott át a norvég külügyminiszternek. A német követelések a következő 12 pontból állottak:

1. A norvég kormányt és népet tartózkodnia kell bármely ellenállástól a német hadműveletekkel szemben.
2. A norvég kormány utasítsa hadseregét, hogy lépjen barátságos kapcsolatba a német csapatokkal.
3. Minden eszközt a német csapatok rendelkezésére kell bocsátani, hogy biztosítsák Norvégia védelmét.
4. Az aknáknak fekvéséről az összes részletek közlendők a német parancsnokságnak.
5. Norvégia szükség esetén elsőtűtendő, hogy légi támadásoknak elejét vegyék.
6. Az összes közlekedési eszközök, a telefon, a táviró és a vasút német ellenőrzés alá helyezendő.
7. A norvég gőzösöknek megtiltják a norvég kikötők elhagyását.
8. Norvég pilótákat utasítják, hogy álljanak a német parancsnokság rendelkezésére.

A norvég válasz a német ultimátumra

Párizs, április 16. (Rador.) A Havas jelenti: A Quisling-kormány lemondott. Ugyalászik a német főparancsnokság és a német külügyminisztérium is belátta, hogy pszichológiai tévedést követtek el, midőn egy hagyományosan szabadságszerető országra megkísérelték ráerőszakolni egy áruló kormányt, akinek Berlinnel szembeni alárendeltsége közismert volt. Kérdés az, hogy Balberg, a legtöbb semmitűző volt elnökek kormányára jobb sors vár-e. A oslói német követ által Koht norvég külügyminiszternek átadott német ultimátum feltételei ma már ismeretesebbek. Koht az ultimátumra egy mondattal válaszolt, amelynek Hitler a szerzője:

„Az ország, amely aláveti magát az erőszaknak anélkül, hogy ellenállna, nem érdemli meg, hogy éljen.“

Hasonló választ adott Haakon király is a német követnek, aki azt tanácsolta, hogy az áruló Quislinget nevezze ki miniszterelnöknek. A király tudomására hozta a német diplomatának, hogy Quisling nem bírja az ország bizalmát, ugyanakkor utasítást adott az ellenállásra. Így teremtetek meg Norvégia és a szövetségesek közötti együttműködés előfeltételei.

A hagyományosan semleges Norvégia ma teljes mértékben együttműködik a szövetségesekkel, akiknek Berlinnel szemben bocsátotta hadseregét, flottáját és repülőgépeit. Norvégia pozíciója Franciaország és Anglia mellett hasonlóan az Egyesült Államokkal szem-

ben a világháborúban használt jellemzéssel: „társult nemzet“. Franciaország és Anglia minden támogatást megadnak Norvégiának, hogy visszanyerje teljes szabadságát, ugyanakkor a német hatalom letörésével megóvják Norvégiát a birodalomnak a jövőben lehetséges támadásaival, merényleteivel szemben. Ez a tény egyébként a világ összes semleges nemzetét számára igen tanulságos.

9. A kormány rendelje el további intézkedés a külföldel való összes telefon- és táviróösszeköttetések megszakítását.

10. Sajtó és a rádióállomások német ellenőrzés alá kerülnek.

11. Tilos hadianyagot külföldre eladni.

12. Megengedendő a németek számára szűzített táviratok használata, hogy megakadályozzák az ellenséget bizonyos közlések elfogásában.

A norvég távirati iroda beszámol ezután arról a demarsról, amelyet az oslói német követ Haakon királyhoz intézett, az Elverum városa elleni támadás alatt. A német követ azt kérte Haakon királytól, hogy Quislinget nevezze ki miniszterelnökké, az uralkodó azonban ezt a kérést elutasította, mondván, hogy a Quisling-kormány nem bírja a norvég nép bizalmát.

A 12 pontot tartalmazó német ultimátum átadása után Koht norvég külügyminiszter kijelentette, hogy egy ország, amely szűz helyez függetlenségére, nem fogadhat el ilyen feltételeket.

A német követ azon kérdésére, vajjon Norvégia ellen fog-e állni, Koht azt válaszolta, hogy Norvégia minden erejével ellenáll.

Husz francia hadihajó a skandináv vizeken

London, április 16. (Rador.) Az angol sajtó megállapítása szerint husz francia hadihajó tevékenykedik a skandináv vizeken. A Daily Telegraph ezzel kapcsolatosan a következőket írja:

„Az utolsó hat napot a szövetséges haditengerészet szüntelen és merész tevékenysége jellemezte. Egymásután sujtottak le, hogy megakadályozzák Hitlert abban, hogy szorosra fűzze a köteleket egy szabad ország körül és elegendő időt nyerjenek ahhoz, hogy a francia-angol expedíciós sereg partraszállhasson Norvégiában.“

UJBÓL BOMBÁZTAK STAVANGERT

London, április 16. (Rador.) Hivatalosan jelentik, hogy nagyszámú angol bombavető repülőgépek bombázták Stavangert. A gyújtó bombáknak megvolt a hatásuk, a pilóták két helyen pillantottak meg léngoszlopot. A repülőgépek ezután hiány nélkül visszatértek támaszpontjukhoz.

Chamberlain mondotta:

„Az Északon történtek után tiszter jobban bízom a szövetségesek győzelmében“

Chamberlainnel egyidejűleg Reynaud is beszámolt a szövetségesek politikai és katonai helyzetéről

London, április 16. (Rador.) Chamberlain miniszterelnök kedd délután egy gyűlésen beszámolt a szövetségesek politikai és katonai helyzetéről. Egy héttel ezelőtt — mondotta Chamberlain — a Norvégia és Dánia elleni támadás hírére közölve, kijelenttem, hogy ezek után tiszter inkább bízom a szövetségesek győzelmében. Az azóta történt események mélyen megerősítettek ebben a hitemben. A két kis ország, a két szabad

és független nemzet elleni támadás méginkább megerősítette mindenütt a világon azt a hitet, hogy a háború, amelyet a szövetségesek Németország ellen folytatnak, nem csupán két erő, két hatalmi csoport, két elmentes felfogás, de mindenképpen a jó és a rossz harca egymás ellen. A náciizmus győzelme az emberiségnek a barbárságra való visszacsúszását jelentené. Am Németország nem fog győzni.

Reynaud beszámolója az északi eseményekről a szenátusban

Párizs, április 16. (Rador.) Paul Reynaud miniszterelnök a szenátus kedd délutáni ülésén beszámolt a legutóbbi hét politikai és katonai eseményeiről, megállapítva, hogy az Északi tengeren lezajlott ütközetek a német flotta megsemmisítését eredményezték. De nemcsak a német flotta, hanem a német propaganda is súlyos sebet kapott ezekben az ütközetekben. Reynaud ezután a következőkben foglalta össze a szövetségesek északi akciójának eredményeit:

1. A norvég partokon a szövetségesek és a német flotta között lefolyt ütközetek során Németország elvesztette sorhajójának 30, cirkálóinak 20, torpedórombolójának 25 százalékát, míg a megrongált torpedórombolók száma 15 százalékra rug. A szövetségesek ezenkívül számos német tengeralattjárót süllyesztettek el. Ami pedig az elpusztított német kereskedelmi flottát illeti, biztos adatok alapján kijelentem, hogy a németek vesztesége 78 ezer tonnát tesz ki, ami részben elszállításra, részben önsüllyesztésre, részben elfogatásra került. Ugyanebben az időpontban a szövetségesek kereskedelmi flottájára egyetlen hajót sem veszített.

2. Norvégia, amelyet a náciizmus megkísérelt maga alá teperni, szembeszállt az erő-

szakkal és a nyugati hatalmak szövetséges seinek sorába lépett.

3. Norvégiában Németország új fronttal találja magát szemben, ahol kemény küzdelmet kell megvívnia a rövidesen erővel szemben. A szövetséges flotta bámulusos teljesítmény útján aláaknáztatta a Skagerrakot, a Kattegatot és a Balti-tengert, elvágyva Németországot a Norvégiával és Dániával való tengeri összeköttetéstől.

Norvégia nyugati partjának több pontján a szövetségesek több hadosztálya szállt partra. Más hadosztályok utban vannak.

4. Németországot jelentős erkölcsi kudarc érte. A Quisling-kormány lemondásra kényszerült, mert az áruló jelenléte a norvég kormány élén még a német megszállók számára is lehetetlenségnek bizonyult. Hitler összetévesztette a norvég királyt Hachával.

A Dánia és Norvégia elleni német támadás hatalmas visszhangra talált az egész világon. A Fehér Házban ismét megszólalt Roosevelt erőteljes és mélyreható emberi hangja, felémelve a tiltakozás szavát, szabad és független népek leigázása ellen. A világ népei egyre inkább félnek, hogy ismerjék, hogy a harccal szemben, amelyet Franciaország és szövetségesei a szabadságért vívnak, nem maradhatnak közömbösek.

A narviki német csapatok számára nincs menekvés — jelenti a Reuter

STOCKHOLM, április 16. (Rador.) A Reuter jelenti, hogy a jelek szerint tegnap óta nagy tengeri ütközet folyik a Skaagerrak tengersizoránál.

PARIZS, április 16. (Rador.) Hiva losan jelenti, hogy a keddi nap folyamán francia csapatok szálltak partra Norvégiában. A megszálló csapatok az idegen légió egy hadosztályából és több zászlóaljából állanak.

London, április 16. (Rador.) A Reuter úgynökség jelenti: Az Osló és Bergen közötti vasutvonal elfoglalása érdekében a németek ejtőernyős osztagokat használnak fel. Ezeknek az osztagoknak azonban semmilyen kihatásuk nem lehet a sikerre, a guerrilla harcra berendezett norvég egységekkel szemben.

Másrésztől ugyancsak a Reuter jelenti, hogy a narviki öbölben horgonyzó flotta elől a megszálló német katonák a hegyek közé igyekeznek menekülni. Itt azonban megerősített pozíciókban várja őket a norvég katonaság, úgy, hogy nincs számukra szabadulás.

Norvégia esete példaképpen áll előttünk — mondotta Spaak külügyminiszter

Brüsszel, április 16. (Rador.) Spaak belga külügyminiszter a parlament előtt ma délután beszédet tartva Belgium üdvözlését küldötte Norvégiának és Dániának, ennek a két kis semleges országnak, amelyek mindvégig korrekt módon tiszteletben tartották a semlegesség és pártatlanság szabályait és amelyek mégis elvesztették függetlenségüket. Norvégia ese-

te — mondotta Spaak — számunkra példaképpen és tanulságként szolgál. Belgium ünnepélyesen megújítja a szemben álló hatalmakkal szemben vállalt erkölcsi kötelezettségét, hogy megőrizi semlegességét, de egy feltétellel: ha tiszteletben fogják tartani függetlenségét, amelyet minden körülmények között és minden eszközzel kész megvédeni.

A kormány beszüntette a buzakivítelt

Bucuresti, április 16. (Rador.) A kormány gazdasági tanácsa hétfőn este ülést tartott Tatarescu miniszterelnök vezetésével. A földművelésügyi, nemzetgazdasági és külkereskedelmi miniszter előterjesztése után a bizottság elhatározta, hogy beszünteti a buzakivítelt. A leszállítás alatt lévő, vagy már megkötött szerződések érvényben maradnak.

A bizottság ezután megvizsgálta a nemzetvédelmi, légi és tengerészeti miniszterek jelentését a hadsereg és a vasút számára szükséges fűtőanyag-mennyiségek biztosításáról. A bizottság tudomásul vette a jelenlegben javasolt intézkedéseket a felhatalmazta a nemzetgazdasági és közlekedési minisztereket azok végrehajtására.

Taxa post. pláttá in No. 30523

10. Tel. Havont. évre 60 földre: félre: Hirdet. „UJ KELET“ kánati ja. Cl. forrás me

Az a

LO

vai ha idejűleg veletk nali, v hogy a betető légi te összes Chronik jesztés

A

Stockhol távirati ir a norvég c teni az es erősítéseke mény belu vesztését, norvégiek től, Kekkád saikat.

Newyor Times wa beavatotta német Ka Tizenhét, mik és a tán Dánia a forrásb embert akik közü következte

London, lenti, ho lengyel to gonyt vet A franc mai london zatkész n pedóromb tak a nor Newyor napok so hajó futó legénység mellé álla

A N közöti

Berlin, este az a Narvik v tettek kltására. M szerint a Narvikot volnának határral